

FUGLE

& NATUR

Godt nyt for

SKOV- FUGLE

Naturen har
brug for EU

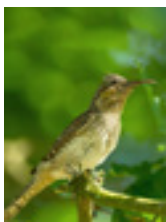
Velkommen på
fuglestationerne

Utterslev Mose
– forud for sin tid



Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK



GIV FUGLENE STEMMER!

KOLOFON

Forside

Vendehalsen og andre skovfugle i Danmark kan se frem til bedre beskyttelse i skove med miljømærket FSC. Læs mere på side 4-7. Foto: Torben Andersen.

Udgivet af Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark

Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf. 33 28 38 00
(alle hverdage 11-15).
Mail: dof@dof.dk

Bemærk, at vi nu igen udsender Fugle & Natur med PostNord. I tilfælde af, at du ikke modtager dit medlemsblad, henvend dig til DOF's sekretariat på telefon: 3328 3800 eller dof@dof.dk

Redaktør (ansv.):

Helge Røjle Christensen,
Pilgårdsvej 4, 7742 Vestløs,
tlf. 97 99 32 77 (aften),
e-post: fugleognatur@dof.dk

Annoncer:

Mads Oddershede

Ture og Møder:

Anders Odd Wulff

Oplag:

17.000. ISSN: 1395-8860

Layout og tryk:

Jesper Urban Pedersen/
Mia Fremmelevholm

www.STEP.dk



I Danmark taler DOF fuglenes sag, og på den europæiske scene er det BirdLife International, der mellem valgene til de lovgivende forsamlinger giver fuglene stemmer. Men det er dig, der er med til at sammensætte både Folketinget og EU-parlamentet ved din stemme i dette forår.

Den grønne omstilling, klima, miljø og natur er efter mange års nedprioritering kommet langt op på den politiske dagsorden.

Diverse folkelige tiltag har set dagens lys som fx forslaget om en klimalov og borgerinitiativet: www.saerdet.nu. Borgerinitiativet vil mobilisere 100.000 danskere digitalt for at lægge pres på politikere og forpligte Folketinget på en ambitiøs klima-, miljø- og naturdagsorden fra næste valgperiode. DOF bidrager med økonomisk støtte, rådgivning og PR via sociale medier.

Valget er dit, uanset din politiske observans, men vil du give fuglene en stemme, så spot en politiker og stil skarpt på kandidatens syn på naturens vigtighed i Europa og Danmark. Valget til Folketinget handler ikke kun om nationale forhold, da de danske politikere i høj grad lægger rammerne for de beslutninger, som Danmark tager i EU.

Spidskandidaterne til EU præsenterer sig her: <https://www.eu.dk/da/valg-til-europa-parlamentet-2019/kandidaterne>, så døm selv, hvem fuglene ville stemme på. Læs mere om EU og naturen på siderne 12-20 i dette blad.

Ved folketingsvalget vil det også være en af mine prioriteter at lytte efter, hvem der taler om Danmarks natur og forpligter sig på mere og vildere natur efter et valg.

Lad os få et bredt nationalt kompromis om natur, der rækker mange år frem. Det er der fuglestemmer i.

Valget til EU kan synes fjernt og uvedkommende. Men for os, der interesserer os for naturen, er EU en vigtig institution. Når jeg rejser i Europa, nyder jeg at besøge fugleområder i Natura 2000-netværket, der er et af de vigtige resultater af samarbejdet. Skal vi have svækket eller styrket beskyttelsen af de vigtigste naturområder?

Et andet centralt punkt er, hvordan milliarder af vores skattekrone skal kanaliseres tilbage til Danmark. Hvor stor en procentdel af støtten til landbrugserhvervet skal øremærkes til natur, så pengene ikke alene går til produktion af bøffer og bacon?

Der bør stilles krav om flere lærker, viber og vagtler i landbrugslandet. Det er et politisk spørgsmål, der både afgøres i EU og i det danske Folketing.

Landbruget vil gerne af med meget af den jord, der giver det ringeste udbytte, ikke mindst de lavtliggende arealer, men det koster. Hvordan skal det ske og finansieres?

Er du vild med viben og lærkens lethed, så stem for mere plads til naturen i Danmark og EU. Det giver fuglestemmer til dig.



Egon Østergaard

Egon Østergaard, Formand DOF

SIDE 4

Miljømærket FSC styrkes nu i Danmark- med deltagelse fra DOF



INDHOLD

Miljømærke sikrer fuglereeder.....	4
Kort nyt Danmark	8
Naturen har brug for EU	12
Kandidaterne og naturen.....	18
Velkommen på fuglestationerne.....	22
Gymnasieelever støtter klimafond	30
Utterslev Mose – forud for sin tid	33
DOF på Naturmødet.....	37
Verden kort.....	38
”Min side”	40

SIDE 12

Dansk natur ved Arresø
– også beskyttet af EU’s
vigtige naturdirektiver



SIDE 33

Grågæssene trives i Utterslev
Mose – naturgenopretning
fra før vi kendte det ord



SIDE 22

Sjaggere foran Skagens
Grå Fyr. Du er velkommen
på DOF’s fuglestationer i
Skagen, Blåvand og Gedser



Grønspættens bør nu få bedre forhold i Danmark. Foto: Torben Andersen

MILJØMÆRKE SIKRER NU SJÆLDNE FUGLES REDER I SKOVENE

AF HENRIK WEJDLING

Miljømærket FSC styrkes i Danmark. Når du lægger øret til et dansk stykke FSC-certificeret træ, vil du fremover kunne høre spættens pirk i barken. DOF har været med i arbejdet med den nye skovstandard, som også skaber sikre zoner omkring sjældne fugles reder i certificerede skove.

En tur i skoven netop nu i maj er en lise for såvel øje som øren. Fra skovpiberens klagesang i brynet til hvepsevågens sælsomme kald i høj-skoven. Fra spætternes trommen til et glimt af isblå skovskadevinge eller farvestrålende rødrygget tornskade i en lysning. Måske, hvis vi er heldige, en svirrende skovsanger på vej fra træ til træ.

Således hensat til skovens dybe stille ro tænker de færreste af os over, at vi jo faktisk går rundt i en produktions-skov, hvis hovedformål det er at producere træ.

Med den nye dansk tilpassede version af FSC-standarden kombineres spætternes trommen, hvepsevågens kald og den rødryggede tornskades farverigdom med produktion af træ.

DOF har deltaget aktivt i tilblivelsen, og vi gik ind i arbejdet med det erklærede mål, at det skal være muligt at høre spætternes pirk i barken, når man lægger øret til et FSC-bræt fra en dansk skov. Præcis som med konkylien og havet.

Standarden rummer nu forbud mod skovningsaktiviteter i yngletiden nær de store rovfugles reder og hensyntagen til en lang række af de øvrige skovfugles yngle muligheder, herunder beskyttelse af redetræer med omgivelser. Skovafsnit med høj bevaringsværdi – som f.eks. lang kontinuitet, gamle træer og skovsumpe – skal kortlægges og beskyttes. Totalafrydninger skal høre til den absolutte undtagelse og altid efterlade stående dødt ved til naturens egne nedbrydere. Træartsvalget skal gå mod hjemmehørende arter, og så skal 10 % af skoven forvaltes med biodiversitet for øje – heraf mindst halvdelen som urørt skov. Dog ikke



▲ Måske får vi den tilbage: Rede af sort stork i Haunø Skov 8. maj 1929. Foto: Thorvald Kjær

mere urørt, end at invasive arter må bekæmpes, og at store græssere må udsættes, så de kan skabe den dynamik, fordums elge, urokser og kæmpehjorte bibragte den oprindelige skov.

Vælg træ med FSC-mærket

Det er selvfølgelig frivilligt for skov-ejerne, om de vil lade sig certificere efter standarden. Men hvis de vil kunne markedsføre deres produkter som bæredygtigt FSC-træ, skal de selv sagt lade sig certificere, og dermed underkaste sig årlige, uvildige kontroller af, om standarden – herunder al relevant lovgivning – overholdes. Og det er i sig selv et kæmpeskridt, eftersom myndighederne ellers kun kontrollerer de officielle regler for naturbeskyttelse, hvis de modtager egentlige anmeldelser af overtrædelser.

Som DOF'er kan du gennem efter-spørgsel sikre et markedstræk og derved fremme produktionen af bæredygtigt træ. Både når det handler om dine egne indkøb, og om de

steder, hvor du måske har indflydelse på større fællesindkøb. Dette blad er f.eks. i al beskedenhed trykt på FSC-papir (FSC-MIX, dvs. baseret på træmasse fra certificeret skov og/eller skov, der er kontrolleret på anden vis af FSC og/eller genanvendt papir), og de fuglekasser og foderhuse, vi sælger i Naturbutikken, er fremstillet af FSC-certificeret træ.

“

Standarden rummer nu forbud mod skovningsaktiviteter i yngletiden

”

Bedst at gøre ingenting

Det bedste, vi kan gøre for skovens fugle, er ellers ingenting. Ja, for urørt skov er det ultimativt bedste for såvel vores fjerede venner som al muligt andet liv i skoven. Det er jo i sagens natur den urørte skov,



▲ Rødrygget tornskade får også bedre betingelser i skovene. Foto: Peter Dam

FSC – FOREST STEWARDSHIP COUNCIL

FSC er en international non-profit mærkningsordning til træ og papir. Den sikrer gennem en standard, at dyr og planteliv i de skove, træet kommer fra, bliver beskyttet, og at de mennesker, der arbejder i skoven, er uddannede og får ordenligt sikkerhedsudstyr og løn.

Den nye skovstandard sætter en stopper for skovningsaktiviteter i yngletiden indenfor 100-500 meter fra reder af sort stork, rød glente, havørn, kongeørn og fiskeørn, og resten af året må redetræerne ikke fritstilles.

De skal fortsat være beskyttet mod indsyn og mod at vælte. Redetræer af yderligere 25 skovfugle skal have beskyttelseszone i yngletiden.

Standarden finder du på FSC's hjemmeside
<https://dk.fsc.org/dk-dk>



som skovens organismer er tilpasset gennem de årmillioner, hvor der hverken var mennesker endsige økser eller motorsave til at forvalte den.

Derfor går DOF også helt og fuldt ind for udbredelsen af så meget urørt skov som muligt.

MEN, når træ så samtidig er et af de mest bæredygtige byggematerialer, vi råder over, så har vi dilemmaet. Træ er en fornybar ressource, der aldrig slipper op, hvis blot vi sikrer, at der kommer nye træer for de gamle, der faldt. Træ optager og gemmer CO₂ fra atmosfæren, og er derfor et klimavenligt alternativ til f.eks. beton, tegl og plast.

Ligesom man snart sagt ikke kan finde noget negativt at sige om urørt skov, så kan man heller ikke finde meget negativt at sige om træ som ressource. Problemet er bare, at man ikke kan få begge dele på én gang.

Bæredygtigt kompromis

Her er det så, at FSC-certificering kommer ind som et kompromis: Det er godt nok IKKE en certificering, der har naturbeskyttelse som hovedformål, men en produktcertificering, der har til formål at sikre træ produceret på en måde, der tager hensyn til de tre centrale bæredygtighedskriterier: miljø, økonomi og sociale forhold.

For at sikre, at der sker en afvejning mellem alle tre forhold, arbejder FSC i alle beslutninger med et trekammer-system for hhv. miljø, økonomi og sociale forhold. DOF var ved



▲ Lærkefalken har udsigt til beskyttelseszoner omkring redetræer. Foto: Erik Biering

standardrevisionen med i miljøkammeret sammen med DN og Verdens Skove, og er tillige repræsenteret i miljøkammeret i FSC's bestyrelse – i øvrigt efter en beslutning herom i DOF's repræsentantskab.

“

Det er jo i sagens natur den urørte skov, som skovens organismer er tilpasset

”

Når DOF har fundet certificeringsvejen vigtig, så er det ikke mindst fordi, den danske lovgivning er håbløst mangelfuld, når det kommer til beskyttelse af skovens fugle. Hvis en lærkefalk slår sig ned og bygger rede i en skov i Mecklenburg-

Vorpommern, udløser delstatslovgivningen straks en sikkerhedszone på 300 meter inden for hvilken, der ikke må udøves skovbrugsmæssig aktivitet i yngletiden, og her indenfor en zone på 100 meter, hvor der ikke må skoves den øvrige del af året.

Er falken så uforsigtig at fortsætte til Lolland, så udløser dansk lovgivning kun en beskyttelse af selve redetræet, som skovejeren ikke – forsættigt (!) – må fælde i yngletiden.

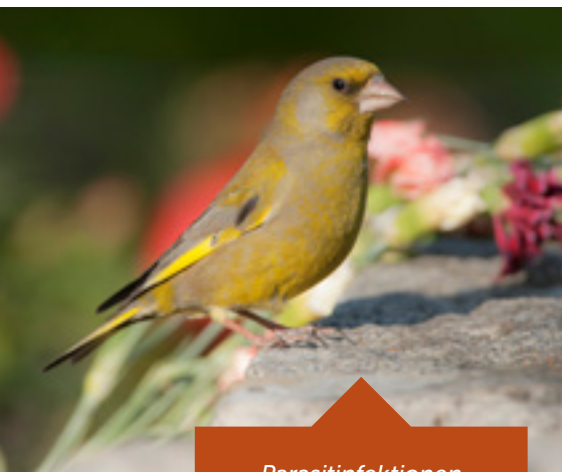
Med den nye FSC-standard skal også ejerne af danske, certificerede skove sikre beskyttelseszone omkring lærkefalkens og andre skovfugles redetræer.

Henrik Wejdling er næstformand i Dansk Ornitologisk Forening og DOF's repræsentant i arbejdet med miljømærket FSC.

SIDEN SIDST

DANMARK

▼ Grønirisk. Foto. Peter Dam



Parasitinfektionen "gul knop" kan hæрге lokalt især blandt grønirisker.

GRØNIRISKER IGEN RAMT AF PARASITTER

DOF fik i løbet af vinteren mange henvendelser fra danskere, der har fundet svækkede og døende finker omkring foderbrættet. Parasitinfektionen "gul knop" kan hæрге lokalt især blandt grønirisker. "I sommeren 2011 oplevede vi flere lokale epidemilignende tilfælde, hvor folk kontaktede os, fordi de fandt svækkede, døende eller døde grønirisker og andre finker. I de efterfølgende år fik vi løbende meldinger om syge finkefugle. Meldingerne kommer ofte i bølger, navnlig i perioder fra steder, hvor der fodres småfugle. Meget tyder på, at vi her i

vinter har oplevet sådan en bølge af "gul knop" flere steder i landet, siger Knud Flensted, der er biolog i Dansk Ornitologisk Forening. Siden 2005 har "gul knop" givet anledning til mange dødsfald blandt småfugle i England, og infektionen spredte sig de følgende år til Sverige, Norge og Finland. I 2011 kom der dokumentation for, at også danske finker var ramt af "gul knop", da DTU Veterinærinstituttet, center for diagnostik, obducerede flere småfugle og påviste parasit-infektionen i adskillige grønirisker.

GRØNT FREMSKRIDT OM LANDBRUG

EU-parlamentets Miljøudvalg bringer biodiversitet tilbage i forhandlingerne om reform af EU's landbrugspolitik. Udvalget har stemt om anbefalinger til EU-Kommissionens kontroversielle udspil til en ny fælleseuropæisk landbrugspolitik. På tværs af politiske grupper lød anbefalingerne, at EU's landbrugspolitik skal imødekomme

Europas store udfordringer på klima- og miljøområdet og bidrage til at vende tabet af biodiversitet til fremgang i arter.

EU forhandler i disse måneder om den kommende landbrugspolitik, og dette var måske sidste chance i denne omgang, hvis landbruget aktivt skal bidrage til at vende tabet af biodiversitet. Landbrugslobbyen modarbejder ihærdigt progressive forslag, der skal gøre landbrugspolitikken grønere og foreløbig er EU-Kommissionens

landbrugsudvalg kommet med forslag til landbrugspolitikken, som vil fastholde det europæiske landbrug på et konventionelt spor: "Både insekter og agerlandets fugle er gået drastisk tilbage de sidste årtier på grund af stadig intensivning i landbruget. Alene i Danmark er knap tre millioner fugle forsvundet fra det åbne land. Det er nødvendigt med en reform af landbrugspolitikken, som honorerer de landbrug, som rent faktisk leverer - eller ønsker at levere - til miljø, klima og natur. Vi fortsætter kampen, men tiden er ved at rinde ud. Landbrugspolitikken skal efter planen træde i kraft til januar 2021", siger Toke F. Nyborg, international rådgiver i DOF BirdLife.



▲ Foto: DOF



▲ Vand på Nyord. Foto: Kurt Rodahl Hoppe

FOLKELIG OPBAKNING TIL VANDPOLITIK

375.386 har sagt nej til en genforhandling af EU's vandrammedirektiv. Det er det endelige resultat af #ProtectWater-kampagnen. Det er nu op til Kommissionen at beslutte, om EU fortsat skal fastholde en høj standard indenfor vandbeskyttelse. De sidste fem måneder har 130 fremtrædende natur- og miljøorganisationer, på tværs af EU, samarbejdet om at bevare EU's vandrammedirektiv intakt og ambitiøst til gavn for både mennesker, natur og millioner af vandfugle. DOF BirdLife har været med fra begyndelsen. De danske vådområder er nogle af de vigtigste i verden, når det gælder raste- og fourageringsområder for

en lang række vadefuglearter, lap-pedykkere, andefugle og vandhøns. Det samme gælder vådområder andre steder i Europa, som generelt indeholder stor artsrigdom: "EU's Vandrammedirektiv anses for én af de vigtigste stykker miljølovgivning, der nogensinde er vedtaget i EU. Derfor har det været vigtigt for os at samle opbakning til fortsat beskyttelse af vores fælles vandressourcer. Uden de ambitiøse mål i Vandrammedirektivet vil nationale regeringer hverken have incitament eller forpligtelse til at bevare eller forbedre vores fælles vandøkosystemer," forklarer Toke F. Nyborg, international rådgiver i DOF BirdLife.

▼ Gittermast på vej ned.
Foto: Helge Røjle Christensen



HØJSPÆNDING FJERNET FRA VEJLERNE

Energinet.dk har her i 2019 fjernet den højspændingsforbindelse på gittermaster, som de sidste 50 år har skåret sig lige ind igennem reservatet Vejlerne nord for Limfjorden. 150 kV forbindelsen gennem luften er nu erstattet med kabler i jorden. Det er en betydelig landskabelig gevinst for reservatet, som huser nogle af Danmarks største og vigtigste bestande af vandfugle. Men det sætter også en stopper for, at fugle over reservatet dræbes eller kvæstes ved kollisioner med luftledningerne. Ved en undersøgelse tilbage i efteråret 1979 blev der fundet 30 døde eller kvæstede fugle under de højspændingsledninger, som nu er fjernet.

TV-ØRN SKUDT PÅ LOLLAND

En af ørnene fra DOF's populære havørne-TV blev i februar fundet skudt på Lolland med hagl i kroppen. DOF har anmeldt drabet til Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi.

Den dræbte ørn var gennem seks år hunnen i tv-stjerneparret på DOF BirdLife Danmarks webkamera med liveudsendelser fra en ørnerede i Fugleværnsfondens reservat ved Saksfjed-Hyllekrog på Sydlolland. Livet på reden er en af DOF BirdLife Danmarks mest populære aktiviteter overhovedet. Flere hundrede tusinde mennesker har gennem årene kigget på havørne-tv for at følge direkte med i redebyggeri, parring, æglægning, opfostring og udflyvning af ørneunger.

"Det er forfærdeligt, at havørnen er fundet skudt. Det er kun et par år siden, at en ynglende kongeørn blev fundet dræbt af skud, og det er ikke rart at vide, at der åbenbart er brodne kar blandt Danmarks jægere, og at vi inden for få år har fået skudt to ørne, som man ikke kan forveksle med nogen som helst jagtbar art", siger Egon Østergaard, formand for DOF BirdLife Danmark.

"Når to ørne kan blive skudt inden for så kort tid, kan man kun frygte, at også andre rovfugle bliver skudt", siger Egon Østergaard.





DER ER STORE TING I VENTE FOR DE MINDSTE...

Vi er nemlig i gang med at lave et nyt tilbud for de 6-12 årige – Ørneklubben. Nogle ting er dog allerede på plads; det skal handle om fugle, og det skal være sjovt!

Ørneklubben skal være en klub for børn og derfor også en klub af børn. Vi har søgt penge hos VILLUM FONDEN, og vi bruger nu ventetiden på at indsamle viden om, hvad børnene gerne vil lave og opleve i den nye klub. Dette vil primært foregå i hovedstadsområdet.

Vi glæder os ustyrligt meget til at invitere jeres børn, børnebørn osv. med i Ørneklubben, så snart vi er klar. Vi forventer at folde vingerne ud i starten af 2020. Som medlem af DOF hører du automatisk mere, når vi selv ved mere.

NATUREN HAR BRUG FOR EU

ET SPLITTET EU STÅR OVERFOR SKÆBNEVALG,
HVOR NATUREN KAN BLIVE TABER

AF TOKE F. NYBORG



◀ Vi har mistet over halvdelen af sanglærkerne i Danmark. Foto: Torben Andersen.

Mellem den 23. og 26. maj 2019 er der valg til Europa-Parlamentet i alle EU's 27 medlemsstater. For niende gang skal den stemmeberettigede del af unionens 508 millioner borgere til stemmeurnerne for at sætte deres kryds ved én af de mange kandidater, som kæmper om en plads i EU-parlamentet.

Danskerne skal efter planen til stemmeurnerne den 26. maj for at vælge 14 nye medlemmer til Europa-Parlamentet blandt 131 kandidater opstillet af Folketingets ni politiske partier og Folkebevægelsen mod EU.

Vigtigste valg i 40 år

Som altid et vigtigt valg, der har afgørende betydning for Europa. Men i år står særligt meget på spil – ikke

kun i forhold til mærkesager som migration, social dumping og økonomisk kriminalitet, men også i forhold til miljø og klima og ikke mindst naturen og dens myriade af dyre- og planteliv. Talsmand for parlamentet Jaume Duch Guillot har blandt andet udtalt: "At valget er det vigtigste i 40 år". Han peger selv på store geopolitiske emner som Brexit, falske nyheder, Rusland og Tyrkiet.

For DOF BirdLife er tilbagegangen i biodiversitet - som af forskere betegnes 'den sjette masseuddøen' - en af de mest presserende udfordringer EU's medlemslande står overfor. Hastigheden, hvormed dyr og planter uddør, er 100-1000 gange hurtigere, end hvad der plejer at være normalt tilstanden for Jordens liv. Det nuværende tempo for arternes uddøen er på højde

med de fem andre gange i Jordens historie, hvor 50-90 procent af arterne pludselig forsvandt.

“

Tilbagegangen skyldes primært manglende plads til biodiversitet"

”

Tilbagegang på 55 pct.

"På europæisk plan er landbrugslandets fugle gået tilbage med svimlende 55 procent de sidste tre årtier. Også i Danmark er sørgeligt mange af de

typiske landbrugsfugle, som sanglærke, vibe, stær, gulspurv og agerhøne gået voldsomt tilbage. Tilbagegangen skyldes primært manglende plads til biodiversitet i agerlandet og færre enge med høslæt og græssende kreaturer. Det betyder færre planter, insekter, mus og fugle i det åbne land” forklarer Knud Flensted, biolog og naturpolitisk rådgiver i DOF BirdLife, og han fortsætter:

”Hvis vi skal vende den udvikling, så skal alle de lavtliggende og dårlige landbrugsarealer udtages og omlægges til natur, og så skal landmænd tilskyndes til at tilrettelægge landbrugsdriften, så der skabes levesteder til lærker, viber og andre fugle i det dyrkede land.”

En gennemgang af partiernes og bevægelsernes valgoplæg viser da også, at syv ud af ti har klima og miljø som en af deres tre mærkesager.

“

BirdLife's europæiske partnere har sammen formuleret et manifest

”

Konkrete løsninger

Heldigvis eksisterer der konkrete løsninger, som kan sikre vores fælles natur til fremtidige generationer, men det kræver strukturelle og systemiske løsninger. Det kan EU tilbyde i form af fælles retningslinjer for naturbeskyttelse og etablering af store sammenhængende naturområder – og det er der brug for. Særligt fuglene nyder gavn af Europas beskyttede natur, når de hvert år trækker mellem yngleområder og vinterkvarterer.

BirdLife's europæiske partnere har sammen formuleret et manifest med anbefalinger og værktøjer til de kommende parlamentsmedlemmer. En af de helt centrale anbefalinger er fuld finansiering og implementering af EU's naturdirektiver, som udstikker retningslinjer for standarder for naturbeskyttelsen i hele EU. Centralt i direktiverne står verdens største netværk af beskyttede naturområder kaldet Natura 2000-netværket, der tilsammen udgør 26.000 beskyttede områder svarende til en femtedel af EU's landareal.

Mangel på plads til natur

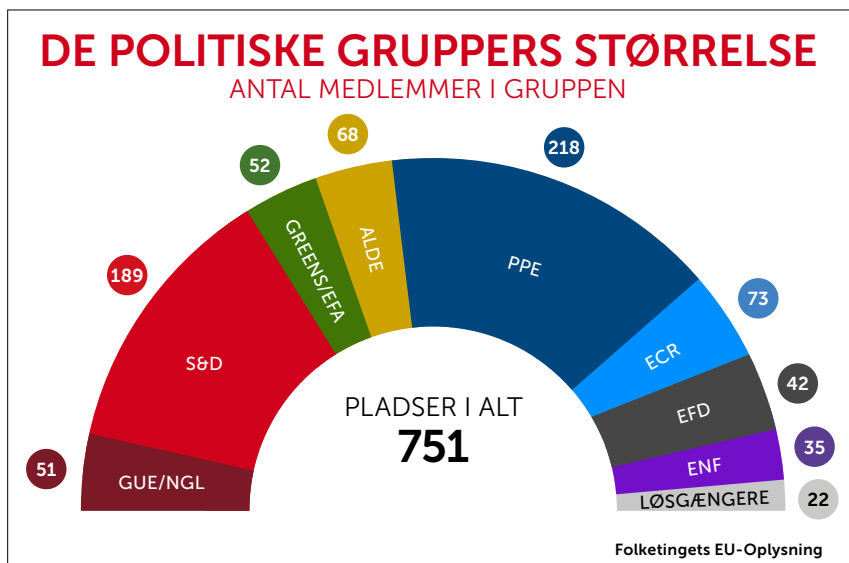
Også i forhold til landbruget anbefaler DOF BirdLife og det europæiske BirdLife-partnerskab drastiske ændringer til gavn for både klima, miljø og natur: ”Den største trussel mod naturen er mangel på plads.

▼ Stortrapper på steppe i Portugal, beskyttet af EU. Foto: Erik Biering.





▲ EU-beskyttet dansk natur i Rold Skov. Foto: Kurt Rodahl Hoppe.



◀ Europa-Parlamentets medlemmer er, ligesom i det danske Folketing, delt op i politiske grupper organiseret ideologisk efter det højre-venstre-spektrum, vi kender fra Danmark.

Forkortelser: EPP: Gruppen for Det Europæiske Folkeparti (Kristelige Demokrater)

S&D: Gruppen for Det Progressive Forbund af Socialdemokrater i Europa-Parlamentet

ALDE: Gruppen Alliancen af Liberale og Demokrater for Europa

Grønne/EFA: Gruppen De Grønne/ Den Europæiske Fri Alliance

GUE/NGL: Den Europæiske Venstrefløjs Fællesgruppe/Nordisk Grønne Venstre

ECR: De Europæiske Konservative og Reformister

EFDD: Gruppen for Europæisk Frihed og Direkte Demokrati

ENF: Gruppen Et Nationernes og Frihedens Europa



▲ Europaparlamentet. Foto: EU

Verdens befolkningstilvækst lægger beslag på flere og flere arealer til produktion af fødevarer, energi og materialer. Det skaber et øget pres på naturen og alle dens arter. Alene i Danmark er der sket en femdobling i befolkningstallet de sidste 200 år. Navnlig dræningen og det intensive jordbrug betyder, at naturen i dag er brudt op i små enheder, men også brug af pesticider bidrager til naturforringelsen,” forklarer Henrik Wejdling, næstformand i DOF BirdLife.

DOF BirdLife anbefaler derfor at:

- Der afsættes midler til finansiering af omstilling til miljø-, klima- og naturvenligt landbrug og foranstaltninger, som kan understøtte bevarelsen af arter og natur.
- Alle landbrugsbedrifter, som modtager EU-støtte, skal udlægge mindst 10% af landbrugsarealet til natur.
- Landbrugspolitikken skal indeholde ambitiøse biodiversitetsmål, som bidrager til implementeringen af EU's naturdirektiver.

DOF har anlagt sag i EU

EU kan levere langsigtede løsninger, som overlever skiftende nationale

“ de grønne politiske grupperinger står til en tilbagegang

”

regeringer. Derfor skal visionen for den langsigtede naturbeskyttelse også komme fra EU. EU kan samtidig håndhæve og sanktionere overtrædelser eller manglende implementering af direktiverne.

I øjeblikket har DOF BirdLife en verserende sag kørende hos EU-Kommissionen, hvor vi beder EU om at bremse for den danske regerings ophævelse af beskyttelsen af 10 procent af de danske Natura 2000-områder, som er beskyttet af EU's naturdirektiver. Ligeledes blev sagen om fældning af én af Europas sidste urskove i Polen bragt for EU-domstolen med efterfølgende sanktioner. Men et handlekraftigt og ambitiøst EU kræver sammenhold. De sidste 40 år har EU's lovgivningsmaskine kørt rimelig uforstyrret. Komplekse forhandlinger mellem EU-landenes ministre og medlemmerne af Europa-Parlamentet, som i fællesskab udgør de to kamre i EU's

beslutningsmaskine, har betydet, at det stort set altid ender med, at der vedtages ny EU-lovgivning, når der er brug for det. Men spørgsmålet er, om det kan fortsætte efter valget i slutningen af maj?

Skæbnevalg for naturen

EU's medlemslande er mere splittede end nogensinde før. Især migrantkrisen har skabt meget markante skillelinjer mellem europæiske politikere. Og ser man på de europæiske vælgere, så vokser skaren af borgere, som forventer handling. Skæver vi til de sidste målinger vinder de yderliggående partier frem, mens de traditionelle partier skrumper, og de grønne politiske grupperinger står til en tilbagegang ved parlamentsvalget ifølge EU's egen prognoser. Hvorvidt Europa skal opleve en grøn fremtid, kan kun sikres ved et kryds i stemmeboksen. Der venter således et skæbnevalg for naturen, klimaet og miljøet den 26. maj.

Godt valg!

Toke F. Nyborg er international rådgiver i DOF BirdLife Danmark

EU'S INSTITUTIONER

Europa-Kommissionen

Kommissionens opgave er at stille forslag til ny lovgivning og kontrollere, at medlemslandene overholder EU's love og regler.

Ministerrådet

Ministerrådet består af ministre fra alle EU's medlemslande, der mødes for at forhandle om ny lovgivning i EU.

Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet er sammen med Ministerrådet den lovgivende magt i EU og vedtager hermed EU's love og budget.

Det Europæiske Råd

EU's stats- og regeringschefer mødes i Det Europæiske Råd, hvor de bestemmer, hvor det europæiske samarbejde skal bevæge sig hen.

Kilde: Folketingets EU-oplysning



GÅ UD OG STEM!

*Ariel Brunner, chef for BirdLife
Europas arbejde i EU.*

EU er i øjeblikket angrebet fra mange sider. Men ikke alle fjender af EU har dårlige hensigter, og der er meget af kritiserere. Jeg har brugt 15 år på at forsøge, men er mislykkedes med at ændre EU's landbrugspolitik. Jeg deler frustrationen mellem løfter og realiteter, men tag ikke fejl. Diktatorerne, oliemændene og de rabiate nationalister, som investerer i at undergrave EU, har ingen interesse i at håndtere den økologiske krise.

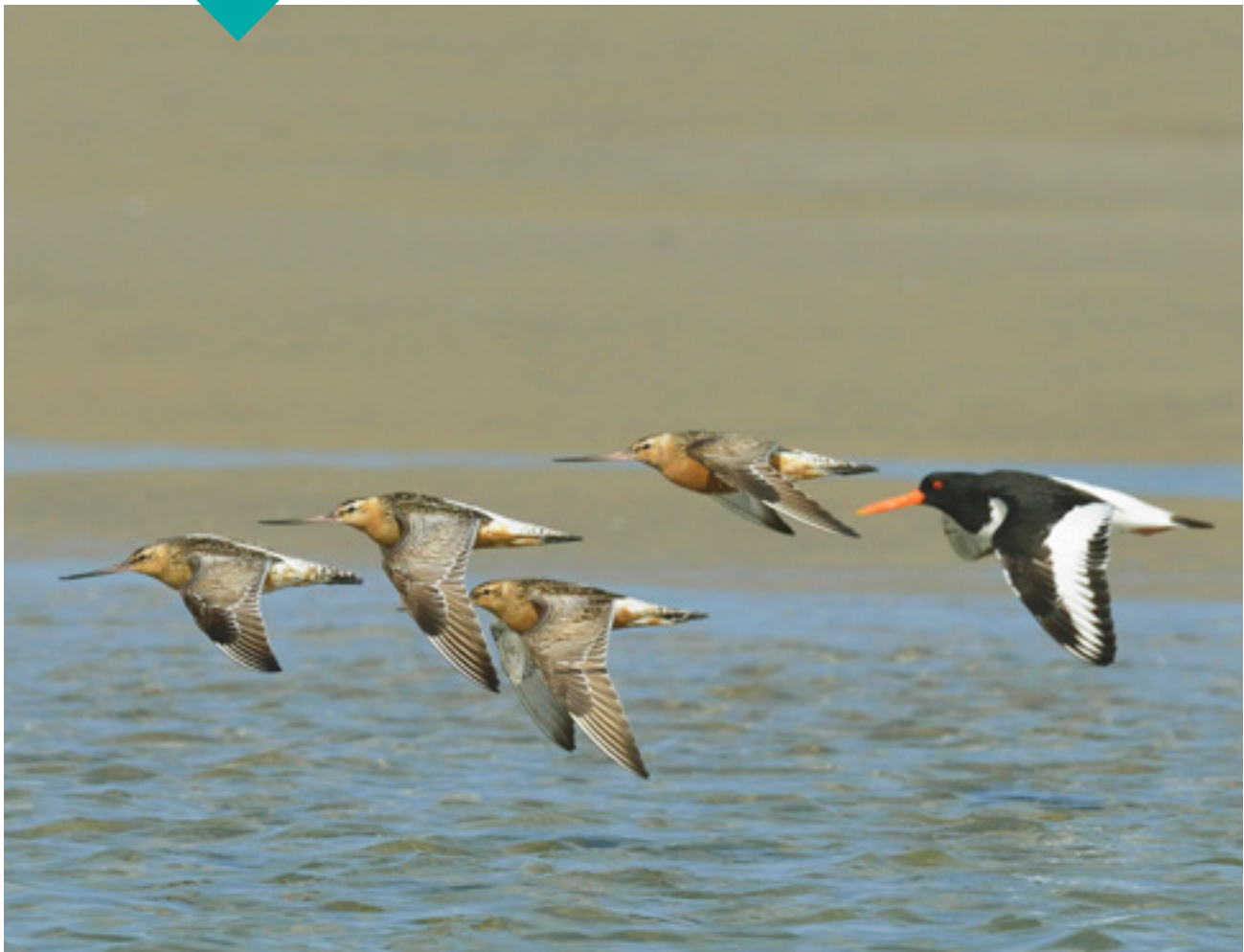
Misinformationens maskine, som har spillet så tragisk en rolle i historien om Brexit, vil forsøge at nedbryde sandheden overalt, også når det gælder videnskab om klima og biodiversitet. Forsøgene på at beskytte "vores folk" mod andre folk bag nationale grænser gør det umuligt at skabe et effektivt modsvar på den globale økologiske krise.

Så hvad kan du gøre? Gå ud og stem. Stem på politikere som afviser hadet og tager klodens krise alvorligt. Fortæl politikere, at du forventer, at de gør EU til en motor for økologisk omstilling, lige nu og uden undskyldninger. Fortæl dem, at denne omstilling skal være fair og lige, ellers vil det ikke ske. Fortæl også din familie og dine nærmeste, at det er tid at vågne op og råbe op.



EU OG NATUREN

– HVAD MENER KANDIDATERNE?



▲ Lille kobbersneppe og strandskade på træk ved Blåvandshuk. Vadefuglene på trækrueten ned langs Vesteuropa er bedre beskyttet end vadefuglene mange andre steder i Verden, blandt andet takket være EU's naturdirektiver. Foto: Bo L. Christiansen.



▲ Nikolaj Willumsen
Foto: Enhedslisten



▲ Pernille Weiss
Foto: Konservative



▲ Margrethe Auken
Foto: SF

HVOR vigtig er EU i dag for naturen og biodiversiteten i Danmark og resten af Europa? – og HVORFOR?

“EU spiller en stor rolle i forhold til naturbeskyttelsen i Danmark. I Enhedslisten bruger vi dagligt EU’s naturdirektiver (Vandrammedirektivet, Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet) til at holde den danske regering op på dens forpligtigelser på naturområdet, fx i forbindelse med regeringens katastrofale landbrugs-pakke. Det forholder sig derimod omvendt med EU-regler på forbrugerområdet, som fx handler om kemi – her er EU i meget stort omfang fodslæbende og forhindrer at medlemsstaterne kan gå foran”.

Nikolaj Willumsen, spidskandidat for Enhedslisten

“Det er meget vigtigt for mig, at vi har en sund natur og et rigt dyreliv, fordi vi skal passe på vores klode og aflevere den i bedre stand til vores børn, end vi fik den fra vores forældre. Plante- og dyrelivet kender ikke landegrænser, og derfor er det vigtigt, at vi samarbejder i EU om at sikre biodiversiteten. EU har allerede et mål om at standse tabet af biodiversitet inden 2020 og at biodiversiteten skal beskyttes, værdsættes og genetableres frem imod 2050. Det vil jeg arbejde for bliver til virkelighed”.

Pernille Weiss, spidskandidat for Det Konservative Folkeparti

“EU’s fugle- og habitatdirektiverne forpligter ved lov medlemslandene til at passe på dyreliv, natur og biodiversitet. Tidligere undersøgelser har vist, at hvor direktiverne var implementeret, var de meget effektive. Da EU-Kommissionen som led i sit såkaldte “fitnesscheck” undersøgte om lovene også var nødvendige, viste den store opbakning til naturdirektiverne fra såvel EU’s regionspolitikere som fra Europa-Parlamentet, at de direktiver skulle Kommissionen ikke prøve at pille ved – undtagen for at få dem bedre implementeret”.

Margrethe Auken, spidskandidat for SF



▲ Rina Ronja Kari
Foto: Folkebevægelsen mod EU



▲ Rasmus Nordquist
Foto: Alternativet



▲ Mette Bock
Foto: Liberal Alliance



▲ Morten Helveg
Foto: Radikale

HVOR stor en del af den direkte landbrugsstøtte (Søjle 1) skal fremover gå til natur, miljø og klimafremmende tiltag?

“Landbrugsstøtte bør give incitamenter til, at arealforvaltningen bliver cirkulær. Folkebevægelsen mod EU er imod EU’s fælles landbrugspolitik (CAP), som skal passe til vidt forskellige lande og har den helt forkerte incitamentsstruktur. Men så længe Danmark er en del af Den Europæiske Union, går vi på to ben i EU-parlamentet. Dels arbejder vi for at muliggøre, at Danmark - herunder kommuner - kan gå foran. Vi ved konkret, at flere partier i Folketinget og flere kommuner ønsker dette, men det kræver en fundamental ændring. Den seneste revision ændrer - heller ikke denne gang - på de fundamentale systemfejl”.

*Rina Ronja Kari, spidskandidat
for Folkebevægelsen mod EU*

“Den del af EU’s landbrugsstøtte, der gives som passiv produktionsstøtte, skal overføres til konkrete støtteordninger, som fremmer natur, miljø og klima. Jeg vil arbejde for, at 100 procent af landbrugsstøtten bliver betinget af natur-, miljø- og klimafremmende tiltag. EU skal gå forrest i omlægning af landbruget og når mere end 30 pct. af EU’s budget går til landbrugsstøtten alene, har vi som region en unik mulighed for at støtte den udvikling, der gavner det fælles bedste”.

*Rasmus Nordquist, spidskandidat
for Alternativet*

HVORVIDT skal EU stille krav om udlægning af naturarealer som betingelse for at modtage EU’s landbrugsstøtte?

“Det mener jeg ikke. Landmændene er i forvejen underlagt enormt mange restriktioner og krav. Den byrdemængde bør vi lette, ikke øge. Vi mener derimod, at man i Danmark bør udlægge langt mere urørt skov, og man kan jo starte med nogle af de 110.000 hektar statsejede skove”.

*Mette Bock, spidskandidat
for Liberal Alliance*

“Vi ønsker at udtage store områder af de dårlige landbrugsjorde til natur og skov. Meget landbrugsjord bliver oversvømmet eller udtørret og dyrkes kun for at få landbrugsstøtte. Lærkepletter og naturheller er fantastiske. Mange landmænd vil gerne selv lave naturarealer, men jeg tænker ikke, at det giver mening at lægge sig fast på et bestemt areal”.

*Morten Helveg, spidskandidat
for Radikale Venstre*

Du kan læse flere svar fra kandidaterne på www.dof.dk/EP19/spidskandidater
Spidskandidaterne fra Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti har ikke svaret på DOF’s spørgsmål.

Bliv **Naturbeskytter** i Dansk Ornitologisk Forening



I løbet af de sidste 50 år har
vi mistet **3 ud af 4** danske viber

INFO

Som Naturbeskytter gør du en konkret og synlig forskel for vores truede fugle og sårbare natur.

Som tak for din hjælp modtager du blandt andet vores magasin Fugle&Natur fire gange årligt.

Hør mere og meld dig som Naturbeskytter på telefon 3328 3800 hverdage kl. 11–15 eller på dof.dk/naturbeskytter



Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

VELKOMMEN PÅ STATIONEN

DOF'S FUGLESTATIONER ER I FULD GANG
MED FORÅRSSÆSONEN – OG DU KAN VÆRE MED

AF HELGE RØJLE CHRISTENSEN



▲ En flok sjaggere foran Skagens Grå Fyr, som huser fuglestationen. Foto: Knud Pedersen.

“

*Ordet "fuglestation" er ligesom
"naturvejleder" ikke et beskyttet
varemærke eller titel*

”



▲ Hænderne fulde af halemejsers. Foto: Skagen Fuglestation

“Så er der kommet hætte på. Når vi andre tager hovedbeklædningen af, så tager hætttemågen den på”.

Blåvand Fuglestations Blog d. 19. februar

“Den nye sæson 2019 med ringmærkning, observationer og fugleoplevelser er ganske tæt på, og vi er tæt på at have det hele klar: Huset har fået "den store tur" med udbedring og maling af alle de indvendige vægge, der er omrokeret i dagligstue og på værelser, hvor køjesengene er erstattet af brikse, og vores rengøringshold (Bente, Anne Marie

og Vibeke) har knoklet adskillige dage med hovedrengøring - og det ser rigtig flot ud - tak skal I have!”

Gedser Fuglestations Blog d. 28. februar

“På vej ud til observationsposten opdagede vi en flok smukke halemejsers i fuglestationens have. Selvfølgelig blev vi meget begejstrede, og Peter skyndte sig at åbne nettene – lige tidsnok til at alle 13 halemejsers fløj lige ind i nettet”.

Skagen Fuglestations Blog d. 15. marts

▼ Den første biæder ringmærket i Danmark
 – på Gedser Fuglestation 21. maj 2011
 Foto: Hans Lind.



“
*Alle tre fuglestationer
 har problemer med at
 rekruttere unge danske
 fuglekiggere*
 ”

Når du hører det lystige kald fra den første vipstjert.

Når musvågerne så småt begynder at bevæge sig i store cirkler.

Og ja, når hættemågerne igen får hætte på - så begynder den nye sæson på DOF's fuglestationer.

I skrivende stund i slutningen af marts er der allerede sat ringe på mange små fuglebens, der er noteret flok efter flok af trækfugle med næbbet mod nord, og det hele er ført ind i daglige rapporter med fakta og oplevelser. Gæster på stationen har fået vist en fugl i hånden - måske for første gang - og de mere kyndige har hjulpet med tællinger eller den svære kunst at pille småfugle ud af spejlnet.

Når dette så læses i begyndelsen af maj, så er der sat endnu flere ringe på, noteret endnu flere flokke og budt velkommen til endnu flere gæster. Det er den daglige stabile rutine, de lange tidsserier og det sociale liv med fokus på fuglene, der er selve missionen med fuglestationer. Og som medlem af DOF kan du være

med - der er muligheder for overnatning og deltagelse i aktiviteterne på alle tre stationer – se kontaktadresser og telefonnumre til stationerne på side 26

Mangel på unge danskere

På nudansk kaldes det altid for "udfordringer". Men lad os bare kalde det, hvad det er: Alle tre fuglestationer har problemer med at rekruttere unge danske fuglekiggere. I dag er kravene til de unge, at de kommer hurtigst muligt igennem uddannelsessystemet. Derfor kan det være svært at bruge et år eller to som ringmærker eller observatør på en fuglestation. "Der er brug for både et generationsskifte og en kulturændring. Vi gør meget ud af at oplære nye folk, uanset alder – og vi har mere end nogensinde fokus på kvalitetssikring af vores data. Det gør, at også mere uerfarne fugletællere kan inddrages i arbejdet", siger Simon S. Christiansen, leder af Skagen Fuglestation.

Ringmærkningen på de tre stationer dækkes i høj grad ind med udenlandske ringmærkere.

"Det skaber et fint internationalt miljø på fuglestationen, hvor arbejds sproget er engelsk. Vi har haft dygtige ringmærkere helt fra Canada og Australien, og de har været glade for at være her. Men det er også vigtigt, at fuglestationerne er med til at oplære unge danskere, som måske får et livslangt engagement i fuglene", siger stationsleder Hans Lind i Gedser.

I Blåvand var der sidste sommer fire medlemmer af DOF Ung, som tilbragte en del af deres ferie i juli med at tælle vadefugle på træk forbi hukket.

"Vi har en særlig attraktion med sommertrækket af vadefugle. Det foregår jo netop i ferien, hvor de unge danske fuglekiggere har fri fra deres uddannelser. Men om foråret og efteråret har vi også problemer med at skaffe observatører", siger stationsleder Bent Jakobsen.

▼ Natringmærkning med Skagens lys i baggrunden. Foto: Skagen Fuglestation.



“
 Det skaber et fint
 internationalt miljø på
 fuglestationen
 ”

▼ Festdeltagerne ved Blåvand Fuglestations 50-års jubilæum i 2013. Foto: Blåvand Fuglestation.



▲ Åbent hus i Gedser. Foto: Gedser Fuglestation.

Håb om opblødning

Fuglestationerne drives af frivillige med økonomisk støtte fra DOF. Observatører og ringmærkere får kun diæter, bortset fra stationslederen i Skagen, som også arbejder som naturvejleder med støtte fra Friluftsrådet i en overgangsperiode. "Vi kan ikke løse problemet med rekruttering ved at betale lønninger til observatører og ringmærkere. Det har vi slet ikke økonomien til", fastslår DOF's formand Egon Østergaard.

"Men det er mit indtryk, at der er ved at ske en opblødning, når det gælder de strenge krav til de unge om at blive hurtigt færdige med deres uddannelser. Desuden er faciliteterne på de tre fuglestationer klart forbedret de seneste år. Det håber vi også kan være med til at tiltrække nye folk, blandt andet specialestuderende fra universiteterne", siger han.

I Sverige har fuglestationerne et tæt samarbejde med universiteterne. I en sæson for nylig havde fuglestationen i Falsterbo således hele syv specia-

lestuderende fra det nærliggende universitet i Lund.

Satser på tre stationer

Der er mange gode fugletræksteder i Danmark, og historisk har der været fuglestations-aktiviteter på et stort antal lokaliteter herhjemme. Når DOF har valgt at satse på Blåvand, Gedser og Skagen som såkaldte A-fuglestationer, så er det selvfølgelig fordi, at de ligger på tre af de allerbedste trækfugle-lokaliteter i Danmark.

"Men det er også for at koncentrere og fokusere vores begrænsede ressourcer, så vi får tre stabile og velfungerende fuglestationer", siger Egon Østergaard.

Ordet "fuglestation" er ligesom "naturvejleder" ikke et beskyttet varemærke eller titel, så enhver kan bruge navnet. I Rørvig i Odsherred og ved Keldsnor på Langeland er der velfungerende lokale stationer, som støttes af DOF's lokalafdelinger i henholdsvis Vestsjælland og Fyn. En tilsvarende station på Gilbjerg i

Nordsjælland lukkede i 2013.

Desuden er der i skrivende stund aktive private stationer blandt andet på Christiansø, på Fanø, i Hanstholm og på Grenen i Skagen. Der har tidligere også været private stationer på en lang række andre danske fuglelokaliteter.

"Vi glæder os over alle initiativer, der kan være med til at indsamle viden om fuglene og styrke fugleinteressen og dermed naturbeskyttelsen rundt omkring i landet. Men når det gælder indsamling af data på fuglestationer, så er det meget vigtigt med lange tidsserier, som for eksempel også kan gøre os klogere på klimaforandringerne. Derfor har vi i DOF valgt at koncentrere indsatsen på de tre store fuglestationer i Blåvand, Gedser og Skagen", siger foreningens formand.

DOF's hovedbestyrelse har i øvrigt foreslået, at fuglestationernes økonomi styrkes fremover ved at tildele stationerne en fast andel af medlemskontingentet.

▼ Landets foreløbigt eneste Helgolandsruse i Blåvand.
Foto: Bent Jakobsen.



KONTAKT

Blåvand Fuglestation

Adresse: Fyrvej 81, 6857 Blåvand
Web: www.blaavandfuglestation.dk
Email: BLAAVANDFUGLESTATION@GMAIL.COM
Tlf. stationsleder: Bent Jakobsen 24415230

Gedser Fuglestation

Adresse: Gedser Fyrvej 4, 4874 Gedser
Web: www.gedserfuglestation.dk
Email: GFU@GEDSERFUGLESTATION.DK
Tlf. stationsleder: Hans Lind 61671843

Skagen Fuglestation

Adresse: Fyrvej 36, 9990 Skagen
Web: www.skagenfuglestation.dk
Email: SKAGEN@DOF.DK
Tlf. stationsleder: Simon S. Christiansen 40217314

▼ Trækkende islandske ryler og sandløbere ved Blåvand. Foto: Bo L. Christiansen.

DOF'S FUGLESTATIONER

Overordnet arbejder de tre fuglestationer ud fra fire værdier og temaer:

- Fuglesagen og udbredelse af denne for den brede offentlighed.
- Fugleoplevelser for både besøgende, overnattende gæster, frivillige og medlemmer af DOF.
- Indsamling af viden og bearbejdning af data, men også vidensdeling på alle niveauer – både mellem ledere, frivillige, gæster, besøgende og i den brede befolkning generelt.
- Fællesskaber for alle aktive på og omkring fuglestationerne.

DOF har en vision om, at de tre fuglestationer, Blåvand, Gedser og Skagen skal stå som markante fyrtårne for DOF's forskning og formidling af fugletræk.

Kilde: DOF's strategi for fuglestationer 2019-24

▼ Morgenobs i Skagen. Foto: Skagen Fuglestation



▲ Bramgæs trækker forbi Gedser Fuglestation. Foto: Gert Juul Jeppesen

En arv til Dansk Ornitologisk Forening
**ER EN GAVE FRA ÉT LIV
TIL ET ANDET**



Ved at betænke DOF i dit testamente er du — selv efter din levetid — med til at hjælpe vores truede ynglefugle & sårbare natur.



**I LØBET AF DE SIDSTE 50 ÅR
ER TRE UD AF FIRE VIBER
FORSVUNDET FRA DANMARK**

— DET SKAL VI RETTE OP PÅ!

Hvis du ønsker at donere en del af din arv til fuglene & DOF, kan du gratis oprette dit testamente hos vores advokat, Nils-Erik Norsker, som er klar til at hjælpe dig.

**77 40 10 20
NEN@NJORDLAW.COM
WWW.DOF.DK/ARV**

GYMNASIEELEVER SAMLER 48.000 KRONER TIL KLIMASKOV

HELSINGØR GYMNASIUM HAR BETALT DEN HIDTIL STØRSTE
DONATION TIL DOF'S KLIMAFOND. PENGENE GÅR TIL OPKØB
OG GENOPRETNING AF TROPESKOV.

Syv 2G-klasser på Helsingør gymnasium var i marts på studierejser syv forskellige steder i verden. Rejserne foregik med fly, og det er som bekendt en belastning for klimaet. Men eleverne har selv valgt at kompensere for skaderne på klimaet ved at indbetale penge til Dansk Ornitologisk Forenings klimafond. Beløbet på 48.075 kroner er det hidtil største beløb, som fonden har modtaget ved en enkelt donation.

"Skolens elevråd er meget klimabevidst, så det har været en vigtig sag for os, at studieturene ikke nedbryder klimaet. Vi er meget glade for, at skolens ledelse og lærerne støtter vores beslutning", siger elevrådsformand Lukas Antvorskov Fritzbøger.

Ole Carsten Pedersen, der som biologilærer på Helsingør Gymnasium

har samarbejdet med elevrådet, understreger betydningen af, at vi handler for at modarbejde klimaforandringerne. "Ellers risikerer vi at miste modet og blive en del af problemet", siger han.

Rektor ved Helsingør Gymnasium, Claus E. Madsen understreger, at elevrådets beslutning ligger i fin forlængelse af skolens holdning til bæredygtig udvikling.

"Det er skolens opgave at hjælpe vores elever med at tage ansvaret for deres måde at være i verden på. Det er fantastisk positivt at se den store enighed i elevrådet om dette initiativ", siger rektoren.

Beslutningen på Helsingør Gymnasium betyder, at alle skolens elevrejser skal klimakompenseres ved indbetaling af støtte til CO2-

opsamlende aktiviteter - uanset hvordan rejsen købes og betales. Og gymnasiet har altså besluttet at benytte Dansk Ornitologisk Forenings klimafond.

"Det er fantastisk at opleve en ny generation tage ansvar og forsøge at bidrage til at løse vor tids største udfordring", siger Hans Meltofte, formand for DOF's naturpolitiske udvalg og initiativtager til klimafonden.

"Hver især kan vi kun udrette meget lidt for at lægge låg på klimaændringerne, men når vi er mange sammen, kan det flytte hegnspele og inspirere andre til at gøre det samme. Og det allerbedste er, at vi foruden at yde vores bidrag til CO2-kompensation, også er med til at gøre naturen og biodiversiteten mere robust over for klimaændringerne.", siger Hans Meltofte.



▼ 2t fra Helsingør Gymnasium i Washington. Elevfoto



▲ 2u fra Helsingør Gymnasium i Island. Elevfoto

“

*det har været en vigtig sag for os,
at studieturene ikke nedbryder klimaet*

”



▲ 2s fra Helsingør Gymnasium i Sarajevo. Elevfoto

▼ El Oru conure – en lille parakit som kun findes i det område i Ecuador, hvor DOF bruger klimapenge. Foto: Francisco Sornoza



OM DOF'S KLIMAFOND

En femtedel af verdens CO₂-udslip kommer fra afbrænding og ødelæggelse af skove overalt på Jorden, og der er et kæmpe potentiale for CO₂-kompensation i genrejsning af ødelagte skove. Hertil kommer, at FN's klimapanel vurderer, at helt op til 37 % af verdens planter og dyr, hvoraf en stor del lever i tropeskov, kan uddø som følge af de menneskeskabte klimaændringer. Ved at bidrage til genskabelse af skov, kan man altså slå tre fluer med ét smæk: Sikre sig CO₂-kompensation, sikre vigtige naturområder og give naturen bedre mulighed for at 'overleve' klimaændringerne.

I de sidste seks år har vi sammenlagt opkøbt 100 ha degraderet tågeskov i det sydlige Ecuador, som er et af de rigeste fugleområder i verden, hvad angår arter, der ikke findes andre steder på Jorden. Sammenlignet med danske priser for den billigste landbrugsjord har vi fået mere end 18 gange så meget for pengene og med et CO₂-optag pr. investeret krone, som overgår alt, hvad vi har fået tilbudt andre steder. Optaget er fem ton pr. ha pr. år, hvilket betyder, at vi har kompenseret vores CO₂-udslip på blot otte år. Resten er rent 'overskud'. Hertil kommer betydelige midler fra DOF Travel-fonden, så DOF indtil nu har ydet et tilskud på mere end 1 mio. til Fundación Jocotocos opkøb i dette område.

Læs mere om hvordan du kan bidrage på www.dof.dk/klimafond

HYLDEST TIL UTTERSLEV MOSE

Utterslev Mose er en af verdens mest succesrige bynatur-parker, idet forudseende mennesker allerede omkring 1940 ved hjælp af dybe kanaler fik adskilt fuglenes ynglepladser fra de tusinder af besøgende, der kan opleve et rigt dyreliv på klosthold.

AF HANS MELTOFTE



▼ Satellitbillede over Utterslev Mose viser kanalerne hele vejen rundt. Foto: Google.



Først i 1900-tallet var mosen overvejende tilgroet sump, dvs. næsten uden åbne vandflader, men omkring 1940 gennemførtes et naturgenopretningsprojekt længe inden David Rehling som direktør i Danmarks Naturfredningsforening 'opfandt' dette begreb med inspiration fra Poul Schlüters økonomiske genopretning i 1980'erne. Mosen blev omdannet til en stor park, hvoraf hovedparten blev etableret som uforstyrret natur, mens befolkningens oplevelsesmuligheder blev sikret med gang- og cykelstier, græsplæner og andre faciliteter hele vejen rundt om mosen.

Den uforstyrrede natur, som altså udgør hovedparten af mosen, blev sikret ved at grave dybe kanaler hele vejen rundt langs land, så rørskovene blev sikret som ræve-, hunde- og menneskefrie ynglepladser (øer) for, hvad der i dag fx er en af Danmarks største bestande af ynglende grågæs

og i sin tid husede en af verdens største hættemågekolonier på næsten 20.000 par. Tilsvarende blev freden på vandfladerne sikret ved ikke at etablere bådudlejning eller mulighed for andre forstyrrende aktiviteter.

“

**Resultatet er,
at mosen i dag er et af
Københavnsområdets
mest populære
udflugtsmål**

”

Hvordan opstod ideen?

Resultatet er, at mosen i dag er et af Københavnsområdets mest populære udflugtsmål med årligt titusinder af

besøgende, der ikke alene kan nyde naturen, men også et rigt fugleliv. Dette er et forbilledligt eksempel på, at man ved fremsynede løsninger (adskillelse af publikum og fuglenes yngle- og opholdssteder) kan opnå optimale løsninger for alle parter. Det var der altså nogen, der udtænkte allerede i 1910'erne, idet Gentofte Sø og Nymosen i Vangede blev udviklet på samme måde allerede inden Utterslev Mose, mens Kagsmosen blev udviklet samtidig med Utterslev Mose. Men hvordan opstod denne idé, og hvem kunne stå bag? Det er det måske muligt at pejle sig ind på en forklaring af, og her spiller en af dansk ornitologis største natur- og fuglebeskyttere nok en fremtrædende rolle. Da Gentofte Sø skulle oprensnes for godt 100 år siden af hensyn til Københavns vandforsyning fra søen, protesterede zoologen Herluf Winge, der da var viceinspektør

▼ Hættemåge får en godbid. Foto: Jens Eriksen

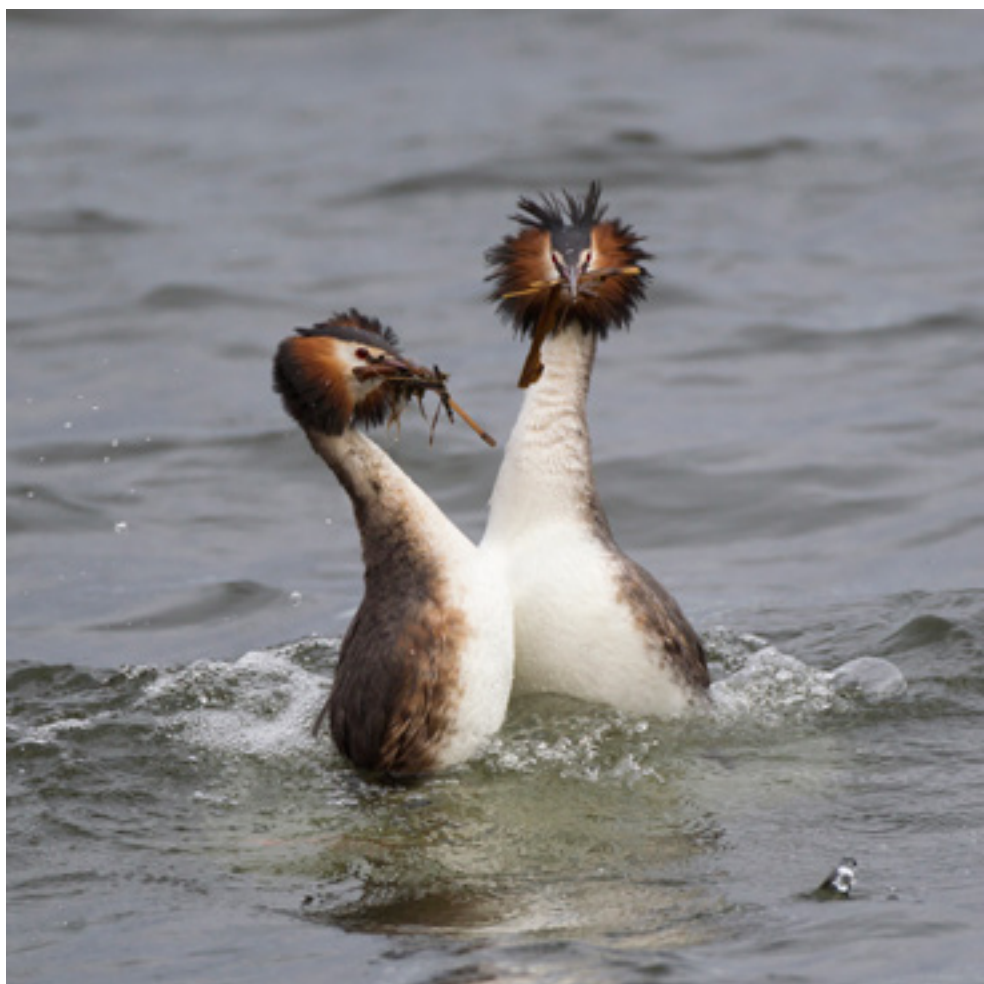
“
*Jeg vover pelsen og
 gætter på, at det var Winge,
 der foranledigede, at der
 blev gravet dybe kanaler
 langs land*
 ”



på Zoologisk Museum og boede i Hellerup. Han frygtede, at søens fugleliv ville lide skade og appellerede til Udvalget for Naturfredning (en privat forgænger for Naturfredningsrådet). Det lykkedes at få en aftale med Gentofte Sogneråd om vejledning ved oprensningen i 1914-17, hvilket man bemyndigede Winge til at varetage. Her er det, at jeg vover pelsen og gætter på, at det var Winge, der foranledigede, at der blev gravet dybe kanaler langs land, så søens rørskove blev til øer og dermed sikre rogepladser for fuglene.

Herluf Winge var manden, der testamenterede sin lille formue til opkøb af et "fristed til fredning af planter og dyr, også de såkaldte skadelige", hvilket blev til reservatet Vorsø i Horsens Fjord, som i mange år husede Danmarks eneste skarvkoloni.

Nymosen vest for Vangede gennemgik en tilsvarende 'naturgenopretning' som Gentofte Sø i 1937, så herefter lå det lige for, hvad der skulle gøres, da Utterslev Mose og Kagsmosen blev 'naturgenoprettet' omkring 1940 som beskæftigelsesprojekter efter 1930'ernes store arbejdsløshed.



▲ Toppede lappedykkere i forårsdans. Foto: Jens Eriksen.



▲ Fjordterners i Utterslev. Foto: Nikolaj N. Christensen



▲ Rørdrum på en vinterdag. Foto: Jens Eriksen

Mosen ramt af forurening

Tilbage i 1950'erne og 60'erne afholdt DOF's feltornitologiske udvalg for Sjælland (forgængerne for lokalafdelingerne) ture rundt om Utterslev Mose hver søndag morgen i sommerhalvåret, hvor fuglene blev optalt under kyndig vejledning af folk som konservator Erik Petersen ved Zoologisk Museum, Ella Adelholt samt foreningens senere formand, Lorenz Ferdinand. Her lærte en række af DOF's senere mest aktive ornitologer at identificere mange fuglearter, såsom sangerne (inkl. drosselrørsanger) og mosens dengang mange sorthalsede lappedykkere at kende. Blandt poderne, der mødte op hver søndag morgen, var undertegnede 12-årige knægt fra Vangede, hvor barneskoene var blevet trådt i Nymosen sammen med Dan Turèll

og de andre 'vangedebisser'. Omtrent samtidig påbegyndte Niels Otto Preuss' sine mangeårige undersøgelser af grågæssene i Utterslev Mose, og senere var der i mange år en meget aktiv gruppe omkring Vibeke Tofte, som udgav fine årsrapporter med observationer fra området. Det hører selvfølgelig med til historien, at Utterslev Mose i 1970'erne blev ramt af forurening (næringsstofbelastning), som har skadet mange af mosens fuglebestande. Både de sorthalsede lappedykkere og en stor bestand af lille lappedykker samt mange andre fugle forsvandt. Zoologisk Museum med Jon Fjeldså i spidsen deltog i udredningen af problemerne for fuglenes vedkommende, og senest har Uffe Gjøl Sørensen udarbejdet en rapport for kommunen med fokus på nedbrydningen af fugleørner

og tilgroningen med træer og buske. Københavns Kommune har i mange år arbejdet på at løse problemerne og sikre en god miljøtilstand, men der er desværre lang vej igen. Indtil vi når dertil, er der dog meget at opleve i mosen. En tur i Utterslev Mose byder næsten altid på noget godt.

Hans Meltofte er formand for Dansk Ornitologisk Forenings Naturpolitiske Udvalg

Litteratur

Thomas Vikstrøm 1999: Gentoften Sø fra oldtid til nytid – Gentoften Journalen 1998-1999: 6-42.

Uffe Gjøl Sørensen 2018: Overvågning af ynglefugle i Utterslev Mose – 2018. – Rapport til Københavns Kommune.

MØD DOF BIRDLIFE PÅ NATURMØDET

AF ANDREA BAK, DOF

▼ Foto: Naturmødet

For tredje år i træk er der Naturmøde i Hirtshals i maj. Det naturorienterede folkemøde er en stigende succes med flere og flere besøgende og interessenter, og igen i år kan du møde DOF BirdLife i både debatter og i aktiviteter for børn og voksne.

Der er masser af debatter, lige fra hyggelige sofasnakke til større debatter med mange interessenter. Dog har alle debatter det til fælles, at de koncentrerer sig om naturen og at publikum altid er velkomne til at byde ind med spørgsmål eller input.

Der vil også være masser af foredrag, naturtalks og workshops, som henvender sig til folk i alle aldre. Repræsentanter fra DOF BirdLife vil således holde foredrag om rewilding, fuglerejser, arbejdet med frivillige, klimabidrag og skov samt om skarven. For de mindste vil der være fugletur i nærområdet, fuglekassedekoration, skattejagt, hvor man skal finde truede danske fugle, lære om fuglenes næb og føde og man kan få taget en selfie med en udstoppet havørn.

I DOF-teltet vil der alle dage være kaffe og te på kanden og saftvand til børnene, og ikke mindst fuglekyndige folk, der er friske på en snak. Der er naturligvis også stole til dem med trætte ben – og alle kan få deres teknik frisket op i DOF BirdLifes kikkertskole.

Der vil også være koncerter med bl.a. Folkeklubben, og også i år kan man opleve det elektroniske band Dans & Lær, som de to foregående år har sat fut i dansefødterne hos store og små med deres fugleorienterede musik. Deres musik tager primært udgangspunkt i samlinger af kassettebåndet "Havens Fugle", som DOF udgav i 70'erne. Vi håber at se en masse DOF'ere til naturens møde.

Vel mødt!



OM NATURMØDET

Hvor: Hirtshals Havn

Hvornår: Torsdag 23. maj – lørdag 25. maj

Læs mere: www.naturmoedet.dk

Foredrag ved DOF

Torsdag 23. maj

15:00 Rewilding v. Anders Horsten, formand for DOF Nordjylland.

16:30 Fuglerejser – skal, skal ikke v. Stig Jensen fra DOF Travel.

Fredag 24. maj

15.00 Klimabidrag og skov v. Hans Meltofte, formand for DOFs naturpolitiske udvalg.

16:00 Skarven, elsket eller hadet? v. biolog Poul Hald-Mortensen.

Lørdag 25. maj

11.00 At arbejde med fugle og mennesker v. Simon S. Christiansen, leder af Skagen Fuglestation.

Debatter arrangeret af DOF

Fredag 24. maj

19.00 Er kulturfølgearterne værd at gemme på?

Debattører: Lone Andersen, Per Kølster, Henrik Wejdling

Lørdag 25. maj

10.00 Klimakamp og naturbeskyttelse: venner eller uvenner?

Debattører: Carsten Rahbek, Boris Schønfeldt, Kirsten Lund Andersen

12.00 Hvordan får børn glæde ved naturen - i skolen og i fritiden?

Debattører: Egon Østergaard, Søren Præstholm, Brian Ravnborg

KORT NYT VERDEN

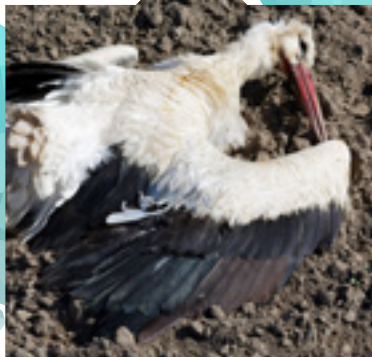


▼ Vandrealbatros. Foto: Oli Prince

Albatrosser som mediestjerner

The Albatross Task Force er et samarbejde mellem BirdLife International og den britiske partner RSPB. Gruppen har haft stor succes med at begrænse bifangsten af albatrosser og andre havfugle ved fiskeriet på de store oceaner.

Her i 2019 følger Albatross Task Force fire arter af albatrosser, som yngler på Bird Island i South Georgia øgruppen i Sydatlanten. Det er konkrete, navngivne individer af de fire arter gråhovedet albatros, vandrealbatros, lys sodalbatros og sortbrynet albatros, som blandt andet kan følges på webkameraer. Task Forcen har fået hjælp fra skolebørn til navngivning af fuglene. Læs mere på www.savethealbatross.net eller #AlbatrossStories på de sociale medier.



◀ Dræbt hvid stork. Foto: BirdLife Europe

Flyv for at overleve

Det er anslået, at omkring 25 millioner fugle hvert år dræbes ulovligt på trækruterne mellem Afrika og Eurasien. BirdLife i Europa og Centralasien har startet kampagnen "Flight for Survival" for at skabe opmærksomhed om den ulovlige jagt og fangst af trækfugle i Italien, Kroatien, Cypern, Grækenland, Egypten, Libanon, Bulgarien og Ungarn. Blandt de arter, der sættes fokus på i kampagnen, er hvid stork (se billedet), kejserørn, ådselgrib, turteldue og flere arter sangfugle. Du kan støtte kampagnen via www.act-now.flightforsurvival.org

▼ Foto: Island Conservation



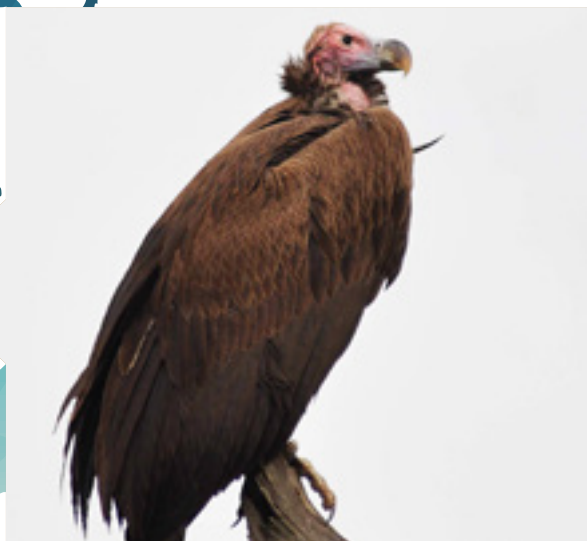
Sodfarvet terne får ynglefred

Øen Teuaua i Fransk Polynesien er hjemsted for 90.000 sodfarvede terner og vigtige ynglebestande af flere andre havfuglearter.

Men invasive rotter har i årtier taget for sig af havfuglenes æg og unger. Nu er det endelig lykket at udrydde rotterne på Teuaua med en målrettet indsats fra den lokale organisation Vai ku'a i te manu o Ua Huka støttet af blandt andre BirdLife International.

Håbet er nu, at forsvundne sjældne havfuglearter vil vende tilbage til den rottefrie ø.

▼ Øregrib. Foto: Helge Røjle Christensen



Gribbe reddet af ranger

En morgen i slutningen af januar var wildlife ranger Eric Ole Reson på patrulje i Masai Mara Nationalparken i Kenya. Han opdagede 20 døde gribbe omkring et forgiftet ådsel af en hyæne, blandt andet globalt truede arter som øregrib og rüppells grib. Flere andre gribbe i området var også forgiftet. Rangeren kontaktede straks Kenyas Rapid Response Poisoning Protocol – et samarbejde mellem BirdLife og andre naturbeskyttelsesorganisationer, som forsøger at tackle problemerne med forgiftning af gribbe. Ådslet blev hurtigt fjernet og fire syge gribbe blev behandlet med succes. Uden det hurtige indgreb havde formentlig mindst 100 gribbe mistet livet.

Kvinder kæmper for truet stork

Den store asiatiske adjutant er en af de mest truede storkearter i verden. Men den har fået et fristed i de indiske delstater Bihar og Assam. Her har en gruppe kvinder dannet "Hargilla Army" med det formål at hjælpe den truede stork. Hargilla er det lokale navn for den store stork. Den rent kvindelige gruppe af naturbeskyttere bruger traditionelle sange og ritualer til at skabe opmærksomhed og forståelse for beskyttelse af adjutanten. De fremstiller og sælger også smukke lokale tørklæder med storken som motiv.

Støtte til Cambodias Big Five

Overskuddet fra dette års British Birdwatching Fair - verdens største fuglemesse som foregår i Glastonbury i august – vil gå til beskyttelsen af "Cambodias Big Five" i området Western Siem Pang. I modsætning til de store pattedyr, som udgør Afrikas klassiske Big Five, så er den cambodianske version fem flotte fuglearter, som alle er globalt truede. Det er arterne kæmpeibis, hvidskuldret ibis, bengalgrib, langnæbbet grib og rødhovedet grib.

Læs flere internationale fuglenyheder på www.birdlife.org

"MIN SIDE" PÅ DOF.DK

NYT MEDLEMSTILBUD GIVER DIG STYRINGEN

AF MADS ODDERSHEDE

Medlemmerne har talt, og vi har naturligvis lyttet. Derfor har vi længe arbejdet på en medlemsportal, som nu er færdig. Vi har kort sagt lavet en hjemmeside, hvor du bl.a. selv kan ændre dine oplysninger, tilkendegive dine interesser, melde dig som frivillig og tilføje familiemedlemmer til dit husstandsmedlemskab. Alt dette og mere til kan du nu selv ordne på min-side.dof.dk.

Sådan gør du

Som du nok har bemærket, så har vi tidligere på måneden sendt dig en email med en invitation til Min Side. Mailen indeholder et link, som du skal bruge første gang, du logger ind. Fremover kan du så logge ind med en selvvalgt adgangskode, når du ønsker at ændre noget. Vi har forsøgt at gøre det så brugervenligt som mu-

ligt, så forhåbentlig er Min Side til at finde rundt på. Vi har desuden lavet en videoguide til, hvordan du bruger siden. Denne videoguide kan du finde på forsiden af dof.dk i en af de små bokse. Skulle det fortsat volde problemer, er du naturligvis velkommen til at kontakte os på dof@dof.dk.

Rediger dine oplysninger

På Min Side kan du løbende ændre de oplysninger, vi har om dig. På den måde kan du sikre dig, at vi altid har de rigtige oplysninger. Det kan være, du får nyt telefonnummer, flytter, bliver gift og skifter navn eller måske vil du bare gerne have tilsendt blade osv. til dit sommerhus det næste halve år. På Min Side kan du ændre disse ting døgnet rundt og lige så ofte, du finder det nødvendigt – helt uden at skulle fange os pr. mail eller telefon.

Design dit eget medlemskab

Du har det sikkert ligesom alle os andre; der er ting, du synes er mere spændende end andre og igen andre ting, som du er ligeglad med. For at være sikre på, at du altid finder vores udsendte historier og tilbud spændende og relevante, får du nu mulighed for at vælge, hvilken kategori af nyheder og materiale, du ønsker at modtage. På den måde kan vi skræddersy dit medlemskab til dine interesser og behov. Det betyder også, at vi kan glæde dig med, at vi opretter flere forskelligartede nyhedsbreve, end det er tilfældet i dag, og vi er sikre på, at der nok skal være noget for dig.

Bliv frivillig

Uden frivillige ingen dof, og jo flere frivillige jo bedre. På Min Side kan du

Salg / udlejning / diverse



Udlejes:

Amtoft – Fuglereservat Vejlerne, Thy Nationalpark, Vesterhavet, Limfjorden. I første række til Limfjorden, i Amtoft, udlejes et dejligt og velholdt sommerhus i meget naturskønne omgivelser. Der er desuden kun få kilometer til Nordeuropas største fuglereservat, Vejlerne, og Danmarks første na-

tionalpark, Thy Nationalpark, samt Vesterhavet. Huset: Sydvendt terrasse med panoramaudsigt over fjorden. 82 m². 6 sovepladser fordelt på 3 værelser. Køkken og stue i ét. Bruserum og toilet. Cykler. Kun 300 meter til hyggelig havn. **Se linket www.Amtoftstrand.dk. Tlf. 86 72 50 05.**



Sommerhus udlejes inde i Nationalpark Thy

Ved landsbyen Svankær i Sydthy, velholdt bjælkehus på 82 m² fordelt på hovedhus og annex til i alt max 5 personer. Herudover vaskerum med vaskemaskine og råvask samt en stor carport. Ugeneret 6000 m² vidunderlig naturgrund med et rigt fugleliv og gode udeområder. Helårsisoleret, tyske og danske TV kanaler, internet, opvaskemaskine, brændeovn, varmepumpe, elvarme, overdækket + åben terrasse, havemøbler og grill. 6 km til Vesterhavet og 8 km til indkøb. Leje pr. uge: kr 4,500 + forbrug. Husdyr/rygning ikke tilladt. Tlf.: 24 60 24 72, E-mail: Sondergaard_Jens@mail.dk

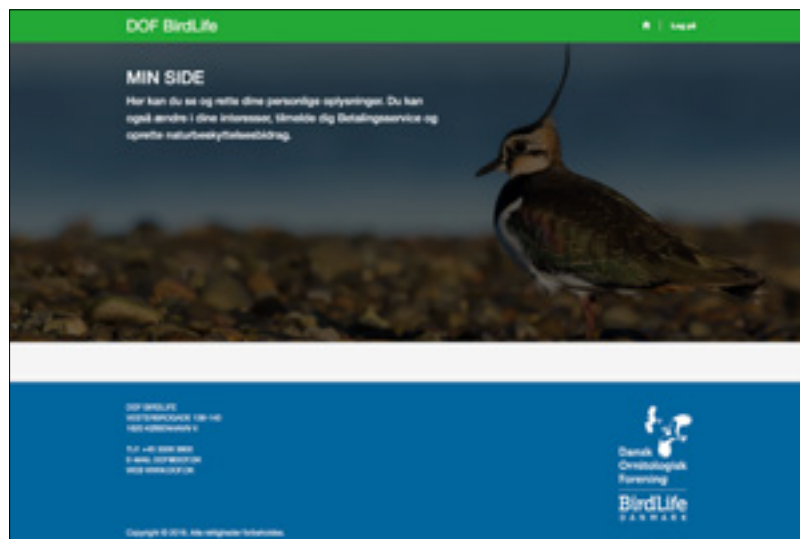
tilkendegive, om du har lyst til at bidrage til din lokalafdelings arbejde. Det kan være, du har lyst til at afholde en fugletur i dit yndlingsområde eller bage en kage til et arrangement?

Det kan også være, at du er en kreativ sjæl eller pensioneret, men har bibeholdt din virkelyst, som du gerne vil lade komme DOF til gode. Uanset hvad kan vi altid bruge din hjælp, også selvom du ikke lige ved til hvad.

Tilføj personer

Min Side vil også gøre en stor forskel for dig, som er husstandsmedlem eller overvejer at blive det. Nu kan du nemlig tilføje andre fra husstanden til dit medlemskab, så de også kan gå ind og vælge, hvad de vil modtage på deres egne email-adresser og ikke mindst, om de har lyst til at være frivillige på den ene eller anden måde. På den måde kan alle i husstanden gøre medlemskabet allermest relevant for netop dem.

*Mads Oddershede
arbejder med fundraising
og kommunikation i DOF*



■ Djursland, Stubbe Sø

Sommerhus ("Bogpeters Hytte") midt i Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø udlejes (kun til DOF-medlemmer). Garanti for ynglende topmejse, broget fluesnapper, hede-lærke og rødrygget tornskade. Adgang til søen og mulighed for dejlige ture i nærområdet. Ikke langt til Ebeltoft, badestrand og Djurslands turistattraktioner. Ingen fjernsyn – men fred og ro. Huset er på 80m² (6 pers./to soverum). 2600 kr/uge + el. Henv. Peter Lange, tlf.: 86 95 03 41 eller mail: peterlange@dofoj.dk. Læs mere på www.dofoj.dk/bogpetershytte.

■ 2 hytter på Svinkløvgård - 900 meter til Vesterhavet

2 hyggelige, velindrettede, enkle, mindre hytter. I gåafstand ad natursti til Svinklovene og Vesterhavet. Svinkløvgård har en vild besætning af uroksker og i området er der indberettet vende-hals, sortstrubet bynkefugl, sule og sandløber. Den ene hytte er velegnet til 2 voksne og 2 børn (400,- pr. døgn), den anden til et par eller en single. (300,- pr. døgn). Udlejning på dags- og ugebasis, min 3 døgn. I skolesommerferien kun på ugebasis. Se mere på www.svinkloevgaard.dk. Kontakt Karin på 21430389 eller karinboersting@hotmail.com

■ Hus til salg

Beliggende i bunden af Tempelkrogen (Issefjorden) med udsigt over det nyanlagte vådområde. Fra altanen og haven har du udsigt til mange fugle i det nye vådområde i Tempelkrogen. Til huset hører bl.a. et lille stykke eng, direkte ud til Tempelkrogen. Stort landhus med mange muligheder. Tæt på gode vejforbindelser til Roskilde, Holbæk eller Kalundborg.

Mere information hos ejendoms-mægler EDC Erland i Holbæk. Tlf.: 59 44 00 22
Eller til ejer direkte: 22 33 59 55

Ture med Fugleværnsfonden

Fuglesangen er på sit højeste. Derfor har vi fyldt godt op med ture i Fugleværnsfondens naturreservater landet over fra maj til august. Turene er gratis og for alle, og de ledes af fondens naturvejledere Allan Gudio Nielsen og Jørn Dyhrberg Larsen samt dygtige ornitologer fra fondens frivillige arbejdsgrupper. Ses vi?



Nivå Bugt Strandenge (1)

Formiddagstur - torsdag 23. maj kl. 10
Fuglenes Dag - søndag 26. maj kl. 10
Formiddagstur - torsdag 27. juni kl. 10
Trækfugleaften - onsdag 24. juli kl. 19
Åbent Hus i tårnet - søndag 11. august kl. 10
Formiddagstur - torsdag 29. august kl. 10

Vaserne (2)

Aftenfuglestemmetur - tirsdag 7. maj kl. 19
Aftenfuglestemmetur - tirsdag 14. maj kl. 19
Aftenfuglestemmetur - tirsdag 21. maj kl. 19
Aftenfuglestemmetur - tirsdag 28. maj kl. 19
Aftenfuglestemmetur - tirsdag 4. juni kl. 19

Gundsømagle Sø (3)

Fuglesang og gæslinger - lørdag 4. maj kl. 9
Skægmejsler - lørdag 1. juni kl. 9
Nattergalekoncert - mandag 3. juni kl. 10
BioBlitz - lørdag 29. juni kl. 10

Ravnstrup Sø (4)

Fuglestemmeaften - mandag 6. maj kl. 19
Fuglestemmeaften - mandag 13. maj kl. 19
Fuglestemmeaften - mandag 20. maj kl. 19
Fuglenes Dag - søndag 26. maj kl. 3
Høsttur med insekthoteller - søndag 18. august kl. 10

Nyord Enge (6)

Fuglenes Dag - søndag 26. maj kl. 10
Hvæpsevågens Dag - søndag 25. august kl. 10

Barup Sø (7)

Nattergale og hæse hyl! - onsdag 19. juni kl. 20

Saksfjed/Hyllekrog (8)

Forårstur i Saksfjed - onsdag 22. maj kl. 10
Fuglenes Dag i Saksfjed - søndag 26. maj kl. 10
Fugletur ved Saksfjed - onsdag 12. juni kl. 10
De Vilde Blomsters Dag i Saksfjed - søndag 16. juni kl. 10
Tur til Hyllekrog - lørdag 20. juli kl. 10
Rovfugledage ved Hyllekrog - onsdag 21. august kl. 10
Hvæpsevågens Dag ved Hyllekrog - søndag 25. august kl. 9
Rovfugledage ved Hyllekrog - onsdag 28. august kl. 10

Sydlangeland (10/11)

Fugletur på Sydlangeland - søndag 5. maj kl. 10
Fugletur på Sydlangeland - søndag 2. juni kl. 10
Fugletur ved Gulstæv Mose - lørdag 8. juni kl. 10
Fugletur på Sydlangeland - søndag 4. august kl. 10

Bøjden Nor (13)

Travlhed på fugleøen - søndag 12. maj kl. 10

Søgård Mose (14)

Nattergal og andet godt - onsdag 19. juni kl. 10
BioBlitz - lørdag 17. august kl. 10

Sølsted Mose (16)

Stemmer fra reservatet - lørdag 4. maj kl. 10
Fuglestemmer i mosen - onsdag 15. maj kl. 19:30
Flere fuglestemmer i mosen - onsdag 5. juni kl. 20
De Vilde Blomsters Dag - søndag 16. juni kl. 10

Stormengene (17)

Røde ryler og sorte skader - søndag 5. maj kl. 13
Højsæson for vadefugle - lørdag 17. august kl. 14

Stubbe Sø (18)

Fugletur - søndag 12. maj kl. 10
Fuglenes Dag - søndag 26. maj kl. 8

Agerø (20)

Fugletur - søndag 12. maj kl. 10

Svartingedal (22)

Fuglenes Dag - søndag 26. maj kl. 10



Foto: Bogfinke af Albert Steen-Hansen

Tjek www.fugleværnsfonden.dk for detaljeret rutevejledning og yderligere information

Vi giver Danmarks fugle en værdig natur - følg med på 

Vesterbrogade 138 - 140 • 1620 København V Tlf. 3328 3839 • Mail: fvf@dof.dk **Fugleværnsfonden**



TAG PÅ SENIORTURE MED DOF

Glæd dig sammen med os! Tag på ture for pensionister, efterlønsmodtagere og alle andre med hverdage til rådighed.

Kom med på de mange ture, som arrangeres specielt for seniorer. Mød jævnaldrende, glæd dig over naturen og fuglelivet på alle tider af året. Du behøver ikke være ekspert for at deltage!

På de kommende sider her i bladet kan du finde seniorture under følgende lokalafdelinger:

Gråmejserne – DOF Nordvestjylland

Gråspurvvene – DOF Vestjylland

Gråkragerne – DOF Østjylland

Grågæssene – DOF København

▼ Foto: Poul Reib



DOF BORNHOLM

KONTAKT

Formand: Kåre Kristiansen,
Mail: bornholm@dof.dk, Tlf: 20 43
12 05,
bornholm@dof.dk

TURE

Månedstur - den første søndag i hver måned kl. 10. Datoerne 2/6, 7/7 og 4/8. P-plads ved Koldekilde/Segenvej/Almindingsvej i Almindingen. Turlleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23488004).

Fuglenes Dag søn. 26/5 kl. 10-14. Fugletårnet på Nexø Sydstrand. Turlleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23488004).

Tre-dages fuglestemmekursus man. 27/5 – ons. 29/5 kl. 7-10. Svartingedalen. Maks seks personer. Kursusleder og tilmelding: Kåre Kristiansen (kkk.kkr@gmail.com, tlf. 20431205).

Natravnen i Paradisbakkerne fre.

7/6 kl. 21.30. Plantagevej på vestsiden af Paradisbakkerne, hvor Lindsvej udmunder. Turledere: Henriette Tøttrup Hansen (tlf. 24605089) og Mogens T. Kofod (tlf. 21755002).

Ankermyr tors. 18/7

kl. 19.30. P-pladsen øst for Slotslyngvej lige nord for nr. 5 (over for besøgscentrets P-plads). Turledere: John Holm (tlf. 28667749) og Carsten Andersen (tlf. 23440256).

Fugletur og mad over bål ved

Hammersøen søn. 11/8 kl. 11. P-plads vest for Hammersøen, Hammersøvej 2A, ved shelteret. Medbring selv kød og brød. Foreningen giver drikkevarer. Turledere: Henriette Tøttrup Hansen (tlf. 24605089) og Eilif S. Bendtsen (tlf. 23488004).

Fuglekursus på Lolland-Falster m.

Klaus Malling Olsen tors. 22/8 – søn. 25/8 Tilmeldingsfrist i midt juni. Læs mere på www.dof-bornholm.dk. Kontakt: Kåre Kristiansen (kkk.kkr@gmail.com, tlf. 20431205).

DOF KØBENHAVN

KONTAKT

Mail: kbh@dof.dk.
Web: www.dofkbh.dk

GRÅGÆSSENE

KONTAKT

Jan Chr. Møllerup. Tlf: 40 50 84 87.
Mail: f.mollerup@mail.dk

TURE

Vaserne ons. 15/5 kl. 8-14. Vi mødes ved Holte Roklub for enden af Frederikslundvej og går til Vaserne hvor vi tager den sædvanlige tur. Med lidt held ser vi ud over en masse småfugle og andefugle også lille flagspætte.

Tryggvælde Å og Ådal ons. 29/5

kl. 8-14. Vi mødes på p-pladsen hvor Tryggvælde Å krydser rute 261 mod Strøby. Efter at have kigget her kører vi til Strøby Kirke

og går til Tryggevælde Ådal for at kigge og lytte efter sangerne. Hvis tiden tillader det tager vi til slut til Gjorslev Bøgeskov. Kontakt Pamela Bartholomeusz (tlf. 24824345) hvis du har brug for kørelejlighed.

Skenkelsø ons. 5/6 kl. 10-14. Vi mødes for enden af Rørsangervej, Ølstykke og går en tur ved Skenkelsø.

Sæsonafslutning ons. 19/6. Læs mere herom i Grågåsen.

Stauings Ø ons. 31/7 kl. 8-14. Vi mødes på parkeringspladsen ved Jersie Strandpark og går til den sydlige ende af Stauings Ø. Efter fuglekiggeriet er der mulighed for en tur i bølgen blå i forbindelse med frokosten – så husk badetøj. Kontakt Pamela Bartholomeusz (2482 4345) hvis du har brug for kørelejlighed.

Bustur til Lolland ons. 21/8 kl. 7-17. Vi mødes på parkeringspladsen ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling på pendlerparkeringspladsen ved frakørsel 31a/Solrød Syd mod Lolland, hvor vi besøger nogle af fuglelokaliteterne vi hørte om ved sæsonens sidste foredrag. Max 35 deltagere. Indbetal kr. 300 på bankkonto reg.nr. 9541 konto 60072035, DOF København, Seniorudvalget senest den 1/5. Husk at anføre ved betaling, såfremt du IKKE står på i Ballerup. Efter den 1/6 kan du forhøre dig hos Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487) om evt. restpladser.

DOF TRAVEL

KONTAKT

Tirsdagsvagtens kontaktoplysninger: Træffetid hver tirsdag fra kl. 18.30-20.00. Tlf: 33 28 38 00.
Mail: travel@dof.dk
Web: www.dof.travel

DOF KØGE

KONTAKT

Web: www.dofkoege.dk

TURE

Tryggevælde Ådal man. 27/5
kl. 19.30-21.30.

Ølsemagle Revle søn. 11/8 kl. 8-12.

DOF ROSKILDE

KONTAKT

Web: www.dof-roskilde.dk

DOF NORDSJÆLLAND

KONTAKT

Web: www.dofnordsj.dk

DOF STORSTRØM

KONTAKT

Mail: kontakt@dof.stor.dk
Web: www.dofstor.dk

TURE

Horreby Lyng søn. 16/6 kl. 9.30-13. Lyngvejen 9, 4800 Nykøbing F. Turledere: Benny Steinmejer (tlf. 25143939) og Hans Lind.

Bavnehøj Fritidsområde lør. 13/7 kl. 9.30-13. P-pladsen ved info-hytten, Nørre Vedbyvej 13, 4840 Nr. Alslev.

Turledere: Benny Steinmejer (tlf. 25143939) og Hans Lind.

DOF VESTSJÆLLAND

KONTAKT

Formand: Lasse Braae. Tlf: 28 90 10 82. Mail: lb@rfst.dk
Ture: Kirsten Laursen & Henrik Baark. Tlf: 57 82 02 30.
Web: www.dof-vestsjaelland.dk

TURE

Borreby Mose søn. 12/5 kl. 9. P-pladsen Borreby Gods. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

Nattergaletur ved Eskebjerg Vesterlyng ons. 15/5 kl. 18.30-21. Enghavevej 17, Eskebjerg. Parkering ved huset. Turleder: Jette Reeh (tlf. 75161700, jette.reeh@gmail.com)

Nattergaletur på Flommen og i Sorø Sønderkov på Fuglenes Dag søn. 26/5 kl. 3:30-6. Vi mødes for enden af Ingemannsvej, iført robust fodtøj og varmt overtøj. Turleder: Rolf Lehrmann.

Fuglenes Dag i Borreby Mose søn. 26/5. kl. 9. P-pladsen Borreby Gods. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

Fuglenes Dag i Kværkeby Fuglereservat søn. 26/5 kl. 10-13. P-pladsen Bjergvej 77, Kværkeby, 4100 Ringsted. Turleder: Jørgen Madsen (tlf. 40334699).

Aftenfugletur i Kværkeby Fuglereservat tirs. 4/6 kl. 19-21. P-pladsen Bjergvej 77, Kværkeby, 4100 Ringsted. Turledere: Peter Hansen (tlf. 20836090) og Benny Rosenqvist (tlf. 24220537).

Røsnæs ons. 12/6 kl. 18-21.
P-pladsen ved Naturskolen på spidsen af Røsnæs. Turledere: Else Marie Jespersen (tlf. 21926115) og Jens Boesen (tlf. 40311262).

Gyldensteen søn. 2/6 kl. 8.
Gyldensteen Strand. Tilmeld dig til turleder Jens Bækkelund (tlf. 23926095).

Fuglestemmer i Sølsted Mose ons. 15/5 kl. 19-21. P-plads ved Bremsbølvej 2, 6270 Tønder. Kontakt: Hans Tonnesen (tlf. 60933864).

DOF FYN

KONTAKT

Formand: Henrik Kalckar Hansen.
Tlf: 30 70 90 38.
Mail: kalckar@webspeed.dk
Web: www.doffyn.dk

TURE

Tur til pomeransfuglene ons. 15/5 kl. 8. P-pladsen v. Hestholm, Skjern Enge. Tilmeld dig til turleder Kell Grønborg (tlf. 20911506).

Nattergaletur tirs. 21/5 kl. 19. Sollerup. Tilmeld dig til turlederne Niels Bomholt og Lilly Sørensen (tlf. 23229673).

Romsø lør. 25/5 kl. 8-12. Tilmelding til turleder Ivan Sejer Beck (tlf. 28942738) senest 10/5. Læs mere på www.doffyn.dk.

DOF SØNDERJYLLAND

KONTAKT

Formand: Jørn Vinther Sørensen.
Tlf: 74 53 17 20/20 80 39 16.
Mail: jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Web: www.dof-syd.dk

Ture: Palle Rosendahl Larsen.
Tlf: 28 74 61 71.
Mail: palle.rosendahl@gmail.com
Web: www.dof-syd.dk

TURE

Kær Vestermark man. 13/5 kl. 19. P-pladsen i sydenden af det militære område. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 21600256).

Pøls Rev på Sydals ons. 15/5 kl. 10. P-pladsen v. Pøls Rev. Kør gennem Neder-Lysabild og drej til højre ved Felsgaard. Turleder: Svend Ove Jensen (tlf. 21600256).

Gram Storskov søn. 19/5 kl. 4.30-7. Lergravsvej 2, 6510 Gram. Pris: 50,- kr. Kontakt: Jesper Leegaard (tlf. 25658690).

Margrethe Sø v. Gråsten ons. 22/5 kl. 19-21. P-pladsen ved skovkanten. Indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten. Turleder: Viggo Petersen (tlf. 51351373).

Nørresø og Bremsbøl Sø lør. 25/5 kl. 19-21.30. P-pladsen ved Lægan, Møllehusvej. Turleder: Peter Kjer (tlf. 61150707).

Gråsten Slotspark ons. 29/5 kl. 7-10. P-pladsen ved Felstedvej. Turleder: Preben Jensen (tlf. 22266925) og Klaus Bo Jensen (tlf. 50943363).

Natravnetur lør. 1/6 kl. 22-24. P-pladsen ved Bygma, Nørre Skærbækvej 61, Skærbæk. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23629934).

Mjels Sø og Bundsø ons. 5/6 kl. 9-12. P-pladsen ved pumpehu-



RES MED AVIFAUNA!
BOKA DIN RESA PÅ HEMSIDAN NU

JÄMTLAND

SEK 15 900

29 JUN - 6 JUL

Lugnt tempo, vacker fjällnatur och fantastiska möjligheter till djur- och fågelupplevelser.

AZORERNA

SEK 26 900

20 - 27 AUG

Fågelskådning i frodiga skogar, paradisiskt vacker och storslagen natur med dramatiska klippstup, kratersjöar och varma källor. Flyg ingår!

PORTUGAL - NATUR & KULTUR

SEK 29 900

25 SEP - 3 OKT

Trappar, svartvingade glador och goda viner - på denna resa njuter vi av både fåglar och vin!

BRASILLEN

SEK 43 500

7 - 16 SEP

Den atlantiska regnskogens endem-tätaste område. Missa inte att boka på 16-19 september vid Iguazufallen!



AVIFAUNA
NATURRESOR

TEL: +46 485 - 444 40
ADMIN@AVIFAUNA.SE
WWW.AVIFAUNA.SE



set ved Mjels Sø. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 30208456).

Sølsted Mose ons. 5/6 kl. 20.
Turleder: Martin Iversen (tlf. 30494936).

Margrethesøen v. Gråsten tors. 1/8
kl. 9-11.30. P-pladsen ved skovkan-
ten. Indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3
km fra slottet i Gråsten. Turleder:
Lars P. Hansen (tlf. 40876244).

Vidåslusen v. Det Fremskudte Dige
lør. 10/8 kl. 9-12. P-pladsen ved Det
Fremskudte Dige i Margrethekogen.
Turleder: Peter Kjer (tlf. 61150707).

Stormengene lør. 17/8 kl. 14-17.
P-plads for enden af Stormengevej/
Rimmevej ved Stormengene.

DOF SYDVESTJYLLAND

KONTAKT

Søren Peder Nielsen. Tlf: 40 87 58
82. Email: spnhjerting@gmail.com
Web: www.dofsydvest.dk

TURE

Schlüttsiel i Sydslesvig lør. 11/5 kl.
7. P-pladsen ved Hovedbiblioteket,
Nørregade 19 i Esbjerg. Tilmelding
senest 10/5 kl. 12 til Søren Peder
Nielsen (tlf. 40875882, spnhjerting@
gmail.com). Husk pas!

Fuglenes Dag i Myrthue søn.
26/5 kl. 10-16. "Knolden" ved
Myrthuegård, Myrthuevej 39, 6710
Esbjerg V. Kontakt: Karin Gustausen
(tlf. 28258786, kgustausen@gmail.
com).

Filsø man. 3/6 kl. 18.30. P-pladsen
ved Hovedbiblioteket, Nørregade
19 i Esbjerg. Tilmelding senest 2/6
kl. 12 til Sven Bødker (tlf. 40621370,
99procentabe@gmail.com).

Saltvandssøen og Nørresø
lør. 10/8 kl. 8. P-pladsen ved
Hovedbiblioteket, Nørregade 19
i Esbjerg. Tilmelding senest 9/8
kl. 12 til Søren Peder Nielsen (tlf.
40875882, spnhjerting@gmail.com).
Husk pas!

ØVRIGE

Udover det faste turprogram arrange-
res hverdagsture med få dages varsel.

Få besked om dem via nyhedsbrevet,
som du tilmelder dig med en mail til
spnhjerting@gmail.com.

DOF SYDØSTJYLLAND

KONTAKT

Ture: Peter Mygind Leth. Tlf: 60 11 30 03.
Web: www.dof-sydstjylland.dk.

TURE

Kongens Kær lør. 18/5 kl. 10-12.
Udsigtsplatformen ved p-plad-
sen Ribe Landevej 178, 7100 Vejle.
Turleder: Boris Schønfeltdt.

Bygholm Enge søn. 19/5 kl. 19.
Pendlerspladsen Silkeborgvej/
Kærgårdsvej. Turleder: Carsten
Fynbo Larsen arrangerer turen for
DN. DOF-medlemmer velkomne.

Klostermølleområdet fre. 31/5 kl.
21. P-pladsen på Klostermøllevej
over for møllen. Turleder: Peter
Damgaard. Vi lytter efter fugle og
finder flagremus med detektor.



Oplev naturen, dyrene og fuglene i godt selskab!

TO NYHEDER I 2020

ESTLAND - en oplevelsen af uberørt natur

Afrejse 14. maj 2020 til Estland, 7 dage kr. 8.685,-

På turen besøger vi flere fremragende naturområder som f.eks. nationalparkerne i Matsalu og Soomaa. Det er nogle af de vigtigste steder at se trækfugle i Europa. Hvert år vil millioner af trækfugle passere de områder, herunder nogle af de helt æstlige arter.

MADAGASKAR - et helt unikt dyreliv

Afrejse 16. oktober 2020 til Madagaskar, 18 dage kr. 37.885,-

Tag med til Madagaskar, verdens fjerdørste ø, der er et fantastisk naturparadis, du ikke finder andre steder, og som især er kendt for dens population af lemurer.

LEDIGE PLADSER 2019/2020

Svalbard afrejse 22. juli 2019 11 dage kr. 39.885. Sri Lanka afrejse 17. november 2019 13 dage kr. 18.885,-
Costa Rica 11. Februar 2020 13 dage kr. 22.885,-. Sri Lanka Afrejse 18. Februar 2020 13 dage kr. 18.885,-

Vi har mange flere rejser i 2020. Oplev dem på williamsrejser.dk

Klostermøllevej 140 · DK-3000 Helsinger · Tlf. +45 20 22 19 90 · fw@williams.dk · williamsrejser.dk

Helgoland søn. 2/6-man. 3/6.

Se nærmere på hjemmesiden.
Turledere: Peter Damgaard og
Conny Brokholm.

Natravnetur til Frederikshåb**Plantage fre. 14/6** kl. 21-24.

Udsigtsplatformen ved p-pladsen Ribe
Landevej 178, 7100 Vejle. Turledere:
Hans Pinstrup og Allan Bech.

DOF ØSTJYLLAND**KONTAKT**

Ole Bøgh Vinther, Tlf: 25 15 23 25.
Email: olebvinther@gmail.com
Web: www.dofoj.dk

TURE**Bustur til Skagen Fuglefestival lør.****11/5** kl. 6. Viby Torv, 8260 Viby J.

Der vil være mulighed for opsamling
undervejs. Se nærmere på www.
dofoj.dk.

Stubbe Sø søn. 12/5 kl. 10-13.

P-pladsen på Møllebækvej 500 m

NV for Gravlev by. Arrangeres af
Fugleværnsfonden.

Skanderborg Lillesø og Svanesø

tirs. 14/5 kl. 19. P-pladsen ved
Smukfest kontoret/ØLA, Birkevej 20,
8660 Skanderborg.

Natravnetur til Vrads Sande og**Gludsted Plantage fre. 14/6** kl. 18.

P-pladsen ved Egå Eng sø. Der vil
være mulighed for opsamling under-
vejs. Se nærmere på www.dofoj.dk.

Fuglenes dag ved Stubbe Sø

søn. 26/5 kl. 8-11. P-pladsen på
Møllebækvej 500 m NV for Gravlev
by. Arrangør: Fugleværnsfonden.

Aften-Nattergaletur ons. 29/5

kl. 20-23. P-pladsen ved skolen i
Stjær. Arrangør: DN Skanderborg
og DOF Østjylland.

Havens fugle og den fuglevenlige**have søn. 30/6** kl. 14-15. Økologiens

Have, Rørthvej 132, 8300 Odder.
Arrangør: Økologiens Have i samar-
bejde med DOF Østjylland.

ØVRIGE

Mulighed for tilmelding til
email-gruppe på <https://dofoj.dk/nyheder>
via-email for direkte
tilsendelse af nyheder med mere.

GRÅKRAGERNE**TURE****Værnengene og Skjern Å tirs. 14/5**

kl. 9-16. P-pladsen ved Krydset
Værnvej/Vesterlundvej, 6830 Nørre
Nebel. GPS: 55.831168, 8.217199.
Vi kører ud på Værnengene, hvor
vi ser hvad der måtte stod af især
vadefugle på engene. Derefter kø-
rer vi til Lønborg Kirke hvor vi ta-
ger et hurtigt blik ude over Skjern
Enge, og derfra ned til fugletårnet
på Skjernåvej, som fører tværs over
engene. Endelig tager vi en tur
længere ud til Pumpestation Nord,
hvor der er mulighed for at prøve
trækfærgen, eller gå en tur ud til
fugletårnet ved udløbet (en tur på 6
km). Undervejs ser vi om vi kan finde
nogle Pomeransfugle. Turleder: Ole
Jensen.

Kølsen-Skals Eng sø man. 17/6 kl.

10-15. Brunbankevej, 8831 Løgstrup.

På tur med DOF Travel

Fuglerejser med indhold

Se de mange tilbud på vores hjemmeside:

www.doftravel.dk

Fuglerejser over hele verden med kvalificerede og erfarne ledere



GPS: 56.531461, 9.369898. Vi går i samlet trop ad Himmerlandsstien op til udløbet af Skals Å i Hjarbæk Fjord, hvor vi ser dels hvad der ligger på fjorden, dels hvad der er på engene, og dels hvad der ligger på Kølsen-Skal Engsø. Der er gode muligheder for rørdrum, rovfugle, vadefugle, blåhals, skægmejsje og andre spændende ting. Turlleder: Ole Jensen.

Ebeltoft Færgehavn og Gåsehage tors. 22/8 kl. 9-14. P-pladsen ved Færgevejen 56, 8400 Ebeltoft. GPS: 56.159152, 10.669539. Vi ser hvad der ligger i om omkring færgehavnen, herfra går turen videre til Gåsehage/Øer Strand, hvor vi ser hvad der er her. Der skulle på turen være gode muligheder for mange forskellige vadefugle, terner og andet. Turlleder: Ole Jensen.

ØVRIGE

Alle ture gennemføres i privatbiler. Der er normalt ikke tilmelding, men send en e-mail eller ring til turllederen, hvis du har ledige pladser eller ønsker køreledighed. Hvor tilmelding kræves er dette nævnt under turene. I tilfælde af aflysning eller ændring i planerne udsendes besked via e-mail listen. Tilmeld dig derfor denne hvis du ikke allerede har gjort det. Det kan gøres på <https://dofoj.dk/graakragerne/>. Så får du også besked når der er nye ture, påmindelser om ture osv. Praktiske oplysninger: Husk tøj tilpasset vejret, solidt fodtøj og kikkert. Hold godt øje med din e-mail op til turen. I tilfælde af dårligt vejr kan turen blive aflyst.

FUGLEPIGERNE

Specielt for KVINDER

KONTAKT

www.fuglepiger.wordpress.com.

TURE

Vejlerne og Bulbjerg lør. 25/5 kl. 10-16. Vejlernes Naturcenter, Bygholmdæmningen hovedvej

A11. Turledere: Lotte Skjærbæk (tlf. 25775232) og Inge Olesen (tlf. 61165776).

Weekendtur til Nationalpark Wattenmeer lør. 22/6-søn. 23/6.

For nærmere information se hjemmesiden.

ØVRIGE

Hvis du ønsker samkørsel så giv besked til Lotte Skjærbæk (tlf. 25775232, lotte.skjaerbaek@gmail.com). Husk at angive hvilken bydel du/I kommer fra og om du ønsker eller kan tilbyde køreledighed. Vi deles om brændstofudgifter.

DOF VESTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Lars Holm Hansen.
Tlf: 22 96 13 17.
Mail: formand@dofvestjylland.dk
Ture: Poul Krag. Tlf: 22 36 02 36.
Mail: poukrag@tdcadsl.dk
Web: www.dofvestjylland.dk

TURE

TURE
Pomeransfuglene på Skjern Enge man. 13/5 kl. 8-20. Fugletårnet ved vejen mellem Lønborg og Skjern. Turledere: Marianne Linnemann (tlf. 20145010, linnemann.marianne@gmail.com), Ole Amstrup og Tage Madsen

Forårets fuglestemmer ved

Skarrildhus ons. 15/5 kl. 19-21. P-pladsen ved kursusejendommen Skarrildhus, Sdr. Ommevej 4, 6933 Kibæk. Turlleder: Flemming Thomasen (tlf. 30716648, flem0189@dblit.dk).

Fuglenes Dag på Skjern Enge søn. 26/5. Lønborggård p-plads kl. 7-9. og Fugletårnet kl. 9-12. Hjerl

Hede kl. 7-9. Naturskolen Skovlund, Holstebro kl. 7-9.

Aftenstemning i forsommeren tors. 6/6

kl. 20-23. Jens Bjerg-Thomsens Jagthytte på Skelmosevej ca. 4 km vest for Stadil. Turlleder: Jens Ballegaard (tlf. 22 82 11 75, jballegaard@youmail.dk).

Svingel Engsø og Tim Enge lør. 8/6

kl. 8-12. Stadil Kirke. Turlleder: Peter Leth Olsen (tlf. 27514909, peterletholsen@hotmail.com).

Skестorke og vadefugle i Skjern

Enge tir. 9/7 kl. 10-12. I fugleskjulet ved vejen mellem Skjern og Lønborg. Turlleder: Marianne Linnemann (tlf. 20145010, linnemann.marianne@gmail.com) og Tage Madsen.

Bækbygård Strand og Vest Stadil

Fjord lør. 3/8 kl. 7-11. P-pladsen ved Bækbygård Strand ca. 10 km nord for Søndervig. Turlleder: Jens Ballegaard (tlf. 22821175, jballegaard@youmail.dk).

GRÅSPURVENE

KONTAKT

Peder J. Pedersen. Tlf: 97 46 84 81/23 67 88 75. Mail: seniorture@dofvestjylland.dk.

TURE

Natravnetur ons. 19/6 kl. 20-23. Naturcenter Harrild Hede på FASTERHOLTVEJ ca. 3 km øst for FASTERHOLT. Vi går først en tur langs med de gamle engvandingskanaler med udsigt til den smukke akvædukt. Den medbragte kaffe og makronkage nydes på naturcentret. Herefter kører vi mod Isenvad og Nørlund Plantage, hvor vi går ind i området. Natravnen starter forhåbentligt sin snurren kl. 22.30. Turlleder: Bo Daugaard (tlf. 23115341, bo.daugaard@mail.dk).

Heldagstur til Lille Vildmose tors.

22/8 kl. 8-17. Sevel Kirke. Alternativt det nye høje brandtårn ved indkørslen til Hegnsvej, 9280 Storvorde kl. 10. Vi vil besøge mosen for først og fremmest at se kongeørnene ved Høstemark Skov. På Hegnsvej kikkede de vandfyldte grave efter for vadefugle, ænder, gæs og en fouragerende rørhøg. Her er altid mulighed for en overraskelse. Senere køres ad Grønvej til den flotte Birkesø og fugletårnet ved Tofte Sø, hvor der yngler havørn, kongeørn og skarv. Måske traner og elge. Husk en god madpakke og kaffe/the. Turen foregår i privatbiler (samlkørsel fra Sevel kirke). Turleder: Leif Novrup (tlf. 97448301/23315601, leifnovrup@pc.dk).

DOF NORDVESTJYLLAND**KONTAKT**

Formand: Poul Hald Mortensen
Tlf: 20 12 20 85.
Mail: poulhaldm@gmail.com
Ture: Martin Høj Hansen.
Tlf: 87 51 41 52.
Mail: martin.hoj.hansen@gmail.com
Web: dof-nordvestjylland.dk

TURE**Morgentur før kirkegang i**

Daugbjerg Kirke søn. 12/5 kl. 7-8.30. P-pladsen v. Daugbjerg Kirke. Turleder: Verner Vangsgaard Hansen (tlf. 24219979).

Agerø søn. 12/5 kl. 10-12. P-pladsen umiddelbart efter Agerøvej 23 (dæmningen). Turleder: Søren Michelsen Krag (tlf. 40292983).

Fuglestemmetur i Ø Bakker lør.

18/5 kl. 7-11. P-pladsen v. Rydalsvej i Ø Bakker. Turleder: Thorkild Brandt (tlf. 87508040/30255304).

Fuglenes Dag ved Hald Sø søn. 26/5 kl. 6-9. P-pladsen v. Naturskolen,

Ravnsbjergvej 71, Viborg.
Turledere: Poul Blicher Andersen (tlf. 86638818/30258818) og Villy Lauridsen.

Søndre Moses herligheder søn.

16/6 kl. 9-11.30. Strandparken, Søndersøvej 43, 8830 Viborg. Turleder: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152) m.fl.

Trækfuglekursus tirs. 20/8 – tirs. 22/10. Hovedbiblioteket, Vesterbrogade 15 i Viborg. Pris: 875,- kr. Tilmelding senest 5/8. Kurset består af otte mødeaftener og fire ekskursioner. Læs mere på hjemmesiden. Kontakt: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152).

Fiskeørne ved Kølsen Enge søn.

25/8 kl. 9-11.30. Brunbankevej 53, Viborg. Turleder: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152).

ØVRIGE

Klubaftener annonceres løbende på www.dof-nordvestjylland.dk.

GRÅMEJSERNE**TURE****Feldborg Plantage ons. 22/5**

kl. 8-12. P-plads 300 m vest for Langgade 91, 7540 Haderup. Vi starter med at køre lidt rundt til forskellige lokaliteter og derfra gå små ture. Håber tranerne er hjemme på heden og derudover byder turen sandsynligvis på en del ynglefugle f.eks. lille præstekrave, grønspætte, sortspætte, vendehals samt små-fuglene i skoven. Vi holder pause ved Tindalhus, så husk frokost/kaffe – kikkert evt. en fuglebog. Turledere: Keld Christensen (tlf. 21694803) og Anni Ooppelstrup.

Nattergaletur i Skive Ådal ons. 29/5

kl. 19-22. P-plads ved Vor Frue Kirke, Frederiksdal Allé 1B, Skive. Vi vil denne aften gå rundt i området og lytte til fuglenes sange, samt få gode huskereglere til, hvordan vi kan lærer

de forskellige fuglesanges særpræg. Nattergalens smukke sang satser vi på at høre flere steder i ådalen. Tag endelig gerne fuglebog, kikkert samt lidt forfriskning med! Turledere: Verner V. Hansen (tlf. 24219979) og Anni Ooppelstrup (tlf. 28931072). I samarbejde med DN.

De nordlige Vejler og Bulbjerg

tors. 13/6 kl. 8-13. Fjordvej 23, 7741 Frøstrup. Vi mødes ved Kærup Holme Skjulet og ser hvad der er af fugle. Derefter kører vi videre til Han Vejle skjulet, hvor vi kigger efter skægmejsje, blåhals, vandrikse og rørdrum. Herefter kører vi til Bulbjerg og ser på rider og hvad der nu ellers måtte være ude på havet. Ved Bulbjerg er der også mulighed for sortstrubet bynkefugl og rødrygget tornskade. Turleder: Hans Dahlgaard (tlf. 26326160).

Sminge Sø tors. 4/7 kl. 9-13.

Allinggårdsvej 67, 8600 Silkeborg. Vi besøger fugletårnet og går derefter en lille tur i området ved søen. Herefter kører vi til Porskær, hvor vi vil gå langs Gudenåen i retning af Resenbro. Vi forventer at se skægmejsjer, rørhøg, rørsanger og meget andet. Turleder: Finn Andersen (tlf. 40231613).

Agger Tange ons. 7/8 kl. 9-13.

Havnevej, Agger. Vi mødes denne gang på havnen i Agger/Krik, så vi måske kan lave lidt samkørsel. Vi kører hele tangen – i august måned kan den være et mylder af vadefugle, især hvis der er lavvandet i lagunesøen. Desuden er der chance for suler og kjoer langs kysten og måske også havørn, vandrefalk og dværgfalk. De sidste år har der også været skestorke på tangen. Turleder: Hans Dahlgaard (tlf. 26326160).

DOF NORDJYLLAND**KONTAKT**

Web: www.dofnord.dk



Fantastiske fugleoplevelser i Naturpark Vesterhavet og bekvem overnatning tæt på spændende natur
Gode, isolerede hytter med bad og toilet udlejes hele året rundt.

Oplev efterårstrækket ved Blåvandshuk – Se stormfugle ved Vesterhavet om vinteren – Gå på kratlusk i plantagen/på heden – Tilbring timevis ved Filsø med bl.a. havørne og en masse andre fugle. Måske du ser den store tornskade på vej derom. "Ta' fx et smut til Tipperne eller Skjern i foråret".

"Afstande: Blåvandshuk og Skallingen 15 km, Filsø og Vrøgum Kær 10 km, Aal Plantage 8 km, Vejers Strand 1,5 km, Kallesmærsk Hede 1 km, Vejers Plantage 0 km." Opholdsstue og fælles køkken til mindre forsamlinger. Vejers Havvej 7, 6853 Vejers Strand. Tlf.: (+45) 75277054 www.stjernecamping.dk.



Mandøvej 4, Vester Vedsted – ved Nationalpark Vadehavet
Lokaliteter som Mandø, Gl. Hviding Engsø, Rømø, Kammerslusen og hele Ribemarsken inden for rækkevidde. Ældre hus i landsbyen Vester Vedsted ved Ribe udlejes på ugebasis. Huset ligger dejligt med 800 meter til Vadehavet og det helt nye Vadehavscenter, hvorfra traktorbusen til Mandø afgår. Huset har 4 soveværelser med 7 gode sovepladser. Dejlig ugeneret indhegnet have, terrasse og adgang til wi-fi, opvaskemaskine, brændeovn mm. Hund er tilladt. Pris 2900,- pr. uge plus forbrug.
Kontakt Lise Hadrup på lisehadrup@live.dk eller på mobil 20 28 01 18



Udlejes:
Vedersø. 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårs/ferielejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for 'lille' sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- (halv pris ved en person minus højsæson i juli og august). Rengøring kr. 300,- El afregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- for to personer/225,- for en person inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen.
Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.



Safari til fugleforsker Jørgen Rabøls Sydafrika-reservat
Tag med os til Sharkati i det malariafri Unesco reservatet Waterberg. Gruppeture i okt. og feb. med max. 12 deltagere -eller individuelle ture med egen privatchauffør. Fantastisk natur, 300 fuglearter, masser af vilde dyr, netfangst, bushwalks/drives, foredrag, fuglelister. Egne gåture er tilladt. Endvidere ture til 2 nationalparker, Ramsar-reservat, World Heritage site, township, landsbyskole osv. 15 dage 22.990 kr. Turledere: biologer/medejere Jørgen Rabøl og Danna Borg
www.biotravel.dk
tlf: 6143 6963 / 2484 9392

Limfjorden – Vejlerne
Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis.
Tlf. 30 62 45 56.
E-mail lotte.lolk@mail.dk.
www.limfjorden-vejlerne.dk

Dejligt sommerhus 400 m fra Lild Strand udlejes.
Sommerpris 3500 kr. vinterpris 2500 kr. pr uge + el. Huset ligger i fredet område i cykelafstand til Vejlerne. Langs stranden er der 4 km til Bulbjerg. I klitplantagen er der svampe i sæsonen, og i stille vejr er der frisk fisk på havnen. 6 faste sengepladser, brændeovn og huset er i øvrigt veludstyret.
**Mail: ullaperu@Yahoo.dk
Mobil 30288560**



Book et ophold på Skagen Fuglestation!
Er du medlem af DOF? I så fald har du, din familie eller dine venner mulighed for at booke et oplevelsesrigt og hyggeligt ophold på Skagen Fuglestation, hvor I bl.a. har mulighed for at være med i stationens aktiviteter sammen med vores dygtige og engagerede observatører/ringmærkere. Dertil vil I som gæster bo i egen lejlighed med en fantastisk udsigt til havet og Grenen! Fuglefaglig viden er ingen forudsætning. Priser: 1 apr. - 31 aug.: 3500 kr. pr. uge (søndag - søndag), 1 sep. - 30 mar.: 2450 kr. pr uge (søndag - søndag).
Kontakt: skagen@dof.dk, eller ring til Stationslederen på 40 21 73 14. Læs mere på www.skagenfuglestation.dk

GAVEKORT TIL BIDRAGYDERE TIL DOF'S MEDIER

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til DOF's medier. Som en anerkendelse modtager bidragerne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er som udgangspunkt symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier, da de primært bidrager i arbejdstiden eller con amore.
- 3) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 4) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 5) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således:
A: 1 foto, 100 kr. / B: 2-4 fotos, 200 kr. / C: 5+ fotos, 300 kr.
- 6) Udstedelsen af gavekort foregår løbende i takt med at bidragene benyttes.

Møn

Lille hyggeligt 4-personers sommerhus i Ulvshale med køkken, bad, brændeovn og el- varme. Udlejes på dags - eller ugebasis. Min. 2 døgn.

Tlf. 23 80 57 22.

E-mail: metthenriksen@gmail.com.

Fugle og Naturrejser

Øland 30.maj-2.juni
Fugle, orkideer & natur
Rejseleder: Stig Jensen

Oman 2.-10. november
Fugle, natur og kultur
Rejseleder Stig Jensen

Programmer og pris findes på

 **Scanbird ApS**
www.scanbird.com

STRØMPEHUSET - Sydmons

Nyrestaureret hus fra 1932 beliggende i den charmerende landsby Øster Assels. 4 B&B-værelser i hyggelig retro-stil med 2-3 senge, fællesrum, badeværelser og mulighed for enkel madlavning. Huset ligger tæt ved de kendte steder Thissingvig og Agerø med sæson for lysbuget knortegæs, hejler, skægmejer og evt vandrefalk. Rørskove, strandenge, salt- og ferskvand. Et fint udgangspunkt for en familietur. Kort afstand til badestrand og dagligvarehandel.

Se mere på www.stroempehuset.dk

HJARBÆK FJORD
Oplev masser af fugleliv ved
DET LILLE HUS VED HJARBÆK FJORD
40m²/40m fra fjorden med en særlig fred og ro
800,- kr. + el i lavsæson
1 000 kr. i højsæson

 Se mere på www.hjarbaek.dk
eller kontakt os på 22131500
info@hjarbaek.dk

DANSK ORNITOLOGISK FORENING – DOF**DOF er landsforeningen for fugle- beskyttelse og fugleinteresserede**

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (alle hverdage 11-15): 3328 3800
email: dof@dof.dk . www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 3116 2030,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på DOF's bankkonto.

NB! Ny konto hos Merkur: reg. nr. 8401 konto nr. 1043118.

Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme bankkonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 495,00
Ungdomsmedl. (u. 26 år)	kr. 250,00
Medlemmer:	kr. 350,00
Husstandsmedlemsskab:	kr. 665,00

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almennyttig selvstændig fond, hvis formål er at købe og drive fugle- og naturreservater samt formidle viden og oplevelser herfra. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens konto: reg.nr. 8401 kontonr. 104 5329.

Se mere på www.fuglevaernsfonden.dk eller kontakt på telefon 3328 3839/mail fvf@dof.dk.

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus
tlf: 3328 3838

Åbningstider: Man.-fre. kl. 11-17.30, lør. 10-14.
www.naturbutikken.dk

Bor du i udlandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

DU KAN FINDE VORES PRODUKTER
HOS EKSKLUSIVE SPECIALISTFORHANDLERE
OG ONLINE PÅ WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM 

DEN NYE EL UBEGRÆNSET *PERFEKTION*



Den nye EL-familie fra SWAROVSKI OPTIK er den hidtil bedste. FieldPro-pakken bringer komfort og funktionalitet op på et helt nyt niveau. Den perfekte optiske ydelse og præcision, den enestående ergonomi og det forbedrede design er som prikken over i'et på dette teleoptiske mesterværk. Få endnu mere ud af de særlige øjeblikke – med SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM



SWAROVSKI
OPTIK